

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

1883

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΗΝ ΑΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΒΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΑΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 89.

1883

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 121

Συντακτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος σφ. 12, τ. 1, τ. 2, τ. 3, τ. 4, τ. 5, τ. 6, τ. 7, τ. 8, τ. 9, τ. 10 - Αἰωνόβιοι ἄρχοντες ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἀρχῆς ἕως τῆς ἀρχαίας ἀρχῆς - Ἡρώωνες ἄρχοντες ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας ἀρχῆς ἕως τῆς ἀρχαίας ἀρχῆς

4 Σεπτεμβρίου 1868

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ἀιήγημα.

Τῆ 1 Μαρτίου τοῦ 1814, περὶ τὴν τετάρτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄπλεις ἦσαν συνηγμένοι ἐν τῇ αὐλῇ ἐγκαταλειμμένης τινὸς ἐπαύλεως. Ὁ πραγματευτὴς τοῦ χωρίου εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Φέρην ἅμα δ' ὡς εἶδον αὐτὸν πάντες προσέδρομον νὰ μάθωσιν εἰδησίην τινα. Ἀπὸ τῆς χθὲς τὸ τηλεβῆλον ἔβραμε μακρόθεν τὰ πρῶσιμὰ συντάγματα ἐχώρουν ἐν σπουδῇ πρὸς τὸ Σουκσόν τι συνέβαινον. Οἱ γέροντες χωρικοὶ, ὧν ἐρείσθη ἡ στρατολογία, συνωλοῦντο, τὸν πόδα ἐν τῷ πηλῷ ἔχοντες, πρότεινον τὴν κεφαλὴν ὑπὸ κέλευθρον ἀκροασθῆσαι, δι' ἀπλήστου δὲ βλέμματός ἠρώτων τὴν πραγματευτήν, ὅστις κατεσπιλωμένος ὑπὸ πηλοῦ καὶ τὸν πῆγόν του ὑπὸ τὸν βραχίονα κρατῶν ἀνεπαύετο ὄρθος εἰς ἀμάξιόν τι στηρίζομενος. Αἱ θύραι τῶν σταβλῶν ἦσαν ἀνοικταί· ὁ σιταβολὴν κενὸς ἐπέδεικνε συθρωπὴν τὴν μικρὰν τοῦ θύραν εἰς τὸν δούρα ἤλιον καλαύροπος ἀνεσταυρωμένον, ἑπιπυκαυαὶ ἀμορφοὶ ἐκείντο κατὰ γῆς οὐδεμίαν ὄρνις οὔτε ἐν τῇ αὐλῇ οὔτε ἐν τῇ ὀρνιθῶνι. Τὰ πάντα ἐμορτύρουσαν φυγὴν ἐκείθεν καὶ ἐρημίαν.

Γυνὴ τις, νέα εἰσέτι, ἐκλήθητο ἐκλαδὸν ἐπὶ τῆς φλιάς τοῦ οἰκήματος, τὰς χεῖρας ὑπὸ τὴν ποδιὰν αὐτῆς ἔχουσα, ὠχρὰ καὶ ἀκίνητος ὡς λιθίνη ἔδρα. Ὑψηλὴ τριανταφυλλιά, ἀναρριχωμένη ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ οἴκου, ἔσκειν ὑπὲρ αὐτὴν τὸς λεπτοὺς τῆς κλώνας, ἀπογυμνωθέντας ὑπὸ τοῦ χειμῶνος.

— Ὅλ' οἱ δικοί σου ἔφυγον, Γιαννούλα, εἶπε γέρον τις, διελθὼν παρ' αὐτῆς καὶ ἡ γυναῖξίς μας σὲ λίγῳ θὰ φύγουν κι' αὐταίς· γιατί δὲν κάνεις καὶ σὺ ὅ,τι κάνουν ἡ ἄλλαι;

— Ἐγὼ δὲν ἔγω τίποτε νὰ χάσω πλεῖα· θὰ πεθάνω ἐδῶ, εἶπεν ἡ γυνὴ δι' ὑποκόφου φωνῆς. Ὁ ἀνδρᾶς μου ἐφύτρεψε ἐμπρὸς ἐς αὐτὴν τὴν πύρρα τὴν τριανταφυλλιά, τὴν ἡμέρα παύμας ἐστεφάνωσεν ὁ παπᾶς· ἀπὸ τότε βίωσα καὶ ἐγὼ μαζί της καὶ δὲν θὰ τὸ κουνήσω ἀπὸ δῶ. Ἐδῶ θάρρη νὰ μὲ ζητήσῃ, ἂν εἶνε θέλημα Θεοῦ.

Ὁ γέρον ὑπὸ συμπαιθείας καταλήφθεις, ἡ-

θέλησε νὰ προσεῖπῃ λέξεις τινὰς ἄλλ' ἡ Γιαννούλα ἀνηγέθη αἰφνιδίως καὶ σφίγγουσα τὸν βραχίονα αὐτοῦ ἰσχυρῶς, ἐψιθύρισεν:

— Ἄκουσε!

Ὁ πραγματευτὴς, ἐπιμόνως ἐρωτώμενος, ὕψου τῆ στιγμῆ ἐκείνῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

— Ναι, παιδιά, ἔχομε καινούργιας εἰδήσεις. Μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς ἐγλυτώσαμε. Οἱ ἀναθεματισμένοι ποὺ ἐτόλμησαν νὰ πατήσουν τὸ γῶμά μας δὲν θὰ ζήναιδου πλεῖα τὸν τόπον τους.

— Δὲν μπορεῖ νὰ σκοταθοῦν ὄλοι, εἶπεν εἰς. Εἶνε πολλοί.

— Ἦν' αὐτὰ ποῦ μοῦ ψάλλεις; Οἱ δικοί μας θὰ ἔκτυπήσουν πρῶτα τὸν ἐνα' ἔπειτα τὸν ἄλλον· αὐτοὶ εἶνε πῆλιό τοῦ Τουνδοῦ· ὁ Τουνδοῦς πάγει ἐπάνω τους ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, ἐν ὃ ὁ Μορτίε τοὺς κτυπᾷ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Οἱ Ἠρώσι εἶχαν τὸ ὄρος των καὶ πηγαίνουσαν πίσω· πίσω πρὸς τὸ ποτάμι. Δὲν θὰ πιοῦν ὄλοι τὸ τελευταῖο των νερό. Οἱ ὄσωμα τορβύλας καὶ οἱ Κιζάκοι θὰ τὴν πάλου κατόπι· ὁλοθῆ κι' αὐτῶν ἡ ἀράδα, μὴ εἶνε μέλη.

— Τὰ γεφύρια τῆς ἀφῆς;

— Μονάχα εἰς τὸ Σακσόν· μένουσαν ἀκόμα γεφύρια· μὰ αὐτὰ δὲν φοβούνται τὰ φύλαγμα τὰ κανόνια· καὶ τὶ κανόνια! Πισσθηκαν εἰς τὸ δάκνῃ οἱ φίλοι· σὲ λίγο τελειοῦν τὰ βλάσανά μας.

— Ἀπὸ τὸ στόμα σου εἶλες τοῦ Θεοῦ τίποτε, πραγματευτή; γιατί ἡ δύστυχία μας εἶνε πολὺ μεγάλη.

— Δὲν πιστεύεις πὼς ἐγλυτώσαμε, ἀφ' οὗ οἱ Ἠρώσι τρέχουν σκόρπιοι εἰς ὄλους τοὺς δρόμους καὶ οἱ Ὀύσσαροι τοῦ Τουνδοῦ τοὺς πιάθουσαν ἑκατὸ ἑκατὸ σὺν ζῶα; Δὲν τοὺς βλέπετε πὼς γυροῦν ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καθ' ἡμέραν, μὰ κρυὰ ἀπὸ τὰ συντάγματα τῶν;

— Αὐτοὶ εἶνε ἀλήθεια.

— Λοιπὸν αὐτὸ θὰ πῆ πὼς θὰ φύγουν ἡ νίκη εἶνε δική μας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ βουθῆσθε τοὺς στρατιώτας μας· καὶ ἀποσπῆσθε τα, εἶνε δική σας δουλειά. Αὐτοὺς νὰ ἡδισταγῆ. Ἄς διαβάσωμε πρῶτα τὸ δελτὸ τοῦ στρατάρχη Μορτίε.

νον δρόμον, από τον οποίον ανεχώρησεν, ώχρος άκόμη, αλλά πλήρεις χαράς έχων τους όφθαλμούς και θά έφώναζεν από του άκρου της αιμασιαις :

— Γιαννούλα, εγώ είμαι ... Σ' αγαπώ.

Φεύ! τή άνελογίζετο ταύτα! άλλ' ό καλογιάννος δέν έκελάδει πλέον. οι κλώνες της τριανταφυλλιάς του γάμου εξηραίνοντο: ό γηραιός φρουρός κύων έφρονέθη υπό της φορβάδας. Όπόσα θανάτου σημεία! Ό πρηνεσταυτής τή επανελαμβανεν ήσάκεις αύτη τή ώμίλει περι του στρατιώτου :

— Ό λογίας τήν είδε παύ' σκατώθηκε. Ούτε τή δακτυλίχι του δέν έκούνησε ...

Περιέβαλε τέλος διά μέλανος διαφανούς τή κάλυμμα της κεφαλής αύτης, έκαμε μνημόσυνον ύπερ του φρονεθέντος Γιάννη, και ήρξατο ζωσα νέαν ζωήν έν τή βάλει έαυτής.

Η είσβολή ήτις ήδη επλήρου έρειπίων τήν τόπον ένσπειρούσα φάικην, μυρίας συγκεχυμένας ιδέας ένέβαλεν εις τή έσκοτισμένον αύτης πνεύμα. Η άνάμνησις της συνταβείσης εύδαιμονίας της, ή είκόν του προσφιλου της υπό σφαιρών διατρυπηθέντος, ένέπνεεν αύτē άγρίαν μίσος. Ανά πάσαν στιγμήν έβλεπε τους ξένους εκείνους θανατούντας τήν σύζυγόν της, και καθιστώντας αύτην, διά του αύτου πυροβολήματος, σάμα άνευ ψυχής. Ίδέτι έκδικήσεως επλήρων τήν έγκέφαλον της. Η επιδρομή αύτη τών ξένων υρόδων διά μέσου πυροκαίων και αιμαίων προυξένει αύτē μεγάλη άγνη. Όλος εκείνος ό σαρφατός είχε διάλειψι διά του πτώματος του Γιάννη όπως έλλοη έκει! "Ω! ούχι, δέν ήθελε τώρα ό τόπος του άνδρός της γλ' μιανήν υπό των φόνειων του. Ούχι, ω, ούχι! Η χήρα δέν έμερίμα πλέον περι έαυτής, ή ζωή αύτης ήτο τίποτε πλέον: άλλ' άνεκύλου κατά διάνοιαν νά έκδικήση τόν δυστυχή επίλεκτον, νά υπερασπίση τήν γωνίαν της γής ύπου τήν ήγάπησε. Έκει υπήρξεν ή σιγή τήν βραχέος δράματις της καρδιάς αύτης, άπυτελουμένου έξ ενός έκρος εύδαιμονίας και ενός χειμῶνος δακρύων. Η άπελπισία ούτε κατέβαλεν ούτε καθυπέταξεν αύτην: έν τή διά πάντος ραγιαθείση καρδιά αύτης άπαισιαις λάμψις έλαμπε.

Οι γείτονες της δέν συγκήνεσαν νά συμπρομήγη μεθ' αύτων. Δέν ήγγύει έν αυτους ήτι ό βραχίων αύτης ήτο έφαμίλλος άνδρικός βραχιόνος. Αλλά πλέον πάντων έσκόπει νά μεταβή εις προσπέντησίαν αύτων, τήν πρωίαν της επάνουν, εις τή δάσος ύπου ήτη τή σημείον της συναντήσεως. Αν είχαν συλλάβει αίχμαλώτους, όπως άρτίστησαν, θά τους πάρεστηρει έκ του σύναγγος. Θά ήσαν άνθρώποι της Λειψίας! Τό δειρανόν της ήτο εκεί έτοιμον, εις τήν γωνίαν,

Θά τή έλάμβανε μαζί της διά νά υπάγη εις τή δάσος, ήτι ό Γιάννης της, εις τήν θέσιν της, θά τή έλάμβανε μαζί του. Ό Γιάννης της! Τόν έθαψαν τούλάχιστον; "Αμα τελειώση ό πόλεμος θά υπάγη εκεί κάτω. Θά συμπαραλάβη μεθ' έαυτής τόν λογίαν από τή Μαρτίλ. Ίνε δυνατόν νά τή κατορθώση ταύτα, άμα παλήση β, τι έχει. Αύτός ό γέρον μάρτυς θά τή δείξη εις ποίαν θέσιν έπεσεν ό άνδρας της. Θά είμπαρόση νά συρθη με τή γόνάτ' της επί του χώματος εκείνου, νά τήν φωνάξη, νά τήν φέρη όσον τή δυνατόν πλησιέστερα εις τήν καρδίαν της και εις τήν σκέψιν της. Θά λάβη απ' εκεί έν άνθος, τή όπολον θά θέση πλησίον αύτης εις τήν νομικήν της κλίνην. . . Ό νεκρός θά εύχαριστηθή, και ίσως τότε εμφανισθή και της είπη :

— Έλα νά μ' άνταρώσης φθάνουν πλειά τή βίβαν σου.

Παρήρχοντο της νυκτός αί ώραι: αύτη εξηκολούθει παραμένουσα εκεί, ένώπιον της ψυχράς τέφρας, αιμαδιαισμένη έκ της πυρετώδους άγρυπνίας της. Κούτος βηματων ήκούσθη έν τή αύλή: πολλοί άνδρες έβάδιζον βαρέως παρά τους τοίχους, ταπεινή φωνή διαλεγόμενοι. Η σκοτία ήτο τσοσούτ' βαθεία, ώστε εις αύτων προσέκρουσε πρὸς τήν τροχόν του άμαξίου χαλύβδινον όπλον έκλαγγεν επί του ξηρού ξύλου.

Η Γιαννούλα ήνώρθησε ζωηρός τήν κεφαλήν αύτης.

— Τις οι άνθρώποι μας γύρισαν κι' όλα; Αύτοι που έπρεπε νά φυλάξουν έως τή πρωί τους δύο δρόμους!

Έκλιψε και προσέμεινε: δέν είδε τίποτε: ό υπόκωφος κρύτος είχε πύσει.

— Όχι! θά πέρασαν μόνον από τή χωριό, γιά ν' αλλάξουν θέσι. Καλή έπιτυχία, άδέλφια!

Η νεκρή γυνή κατέπεσε αύθις επί του έδαλλου και έπανεθυσιάθη εις τους μαύρους αύτης διαλογισμούς. Μετά τινος στιγμής τριγμός έύλιω θροαυμένιον ήκούσθη πρὸ τήν σταβλου. Έδραμιν εις τή παράθυρον, έσπόγγισεν ύάλον σινα, και ίδού τί παρετήρησε: Στρατιώται, παράθυρον φρουρντες, στήλην άνήπαν πυρὸν έν τή σιτοβολώνη. Άνκαίμψις άπυτεως και ταίρειαι έφώτιζον άμυδρως τή πρόσωπα αύτων. Ίινες μὲν ύψοίντες τή γήνη συνέθεσαν ξηρούς κλάδους, άλλοι δέ σπυρρουν αύτους επί της έστίας: ειτα δέ πρηνεις κατακαλιμένοι έφύσαν: άλλοι παλιν, βοθόι, σείντες τους διαβρόχους μανδύας των, έτεινον έρωθας χείρας ύπερ τήν πυλινόν καπνόν. Ίηδε και κίσει έν τή αύλή φρουροί άκίνητοι έν τήν ύπισθεν φωτιζόμενοι, έσαιαφραδούντο, πελώριοι. Έραμμή τις φωταυγής ηδισγράφετα έν τή σκοτεινή του σιτοβολώνος γωνία: ήσαν τή πυροβάλα εις πυρομήδαις έσπημέναι. Η χήρα παρετήρησεν επί μακρόν τήν παράδοξον ταύτην ει-

κόνα, συντεθλιμμένην μὲν έχουσα τήν καρδίαν, περιφροτον δέ υπό ιδρώτος τή μέτωπον. Κίνησις τις συνέβη έν ταις άνθρώποις ταύταις: περιπόλος τις έξήλθεν, επλησίασεν εις πρηνεμένην οικίαν, κτύποι άκτηρίδος ήκούσθησαν εις τήν θύραν. Έκεινη περιδείης ήκρατο. . . Στρατιώτης τις διά φωνής λαρυγγώδους ώμίλησεν, ειπών άγνωστους λέξεις.

Υπ' άνεκφράστου άγωνίας καταληφθεισα ή Γιαννούλα, έψιθύρουν:

— Ό έχθρός! Οι ξένοι!

Η περιπόλος επληττεν άλληλοδιαδόχως τας θύρας, συνέτριθεν αύτάς, εισήγγιστο εις έκαστον οικημα και εξηκολούθει έταστικως έν αύτω πειροφρομένη. Η περιπόλος αύτη έγγύετο όπως βεβαιωθώσιν ότι τή χωριόν ήτο άνευ κατοίκων. «Θά έλθουν», άνελογίσθη ή χήρα: Έμελλε νά έυρεθη κατάμονος, εις τήν διακρίσιν αύτων. Βδαλυροί τινες βιαιοπραγίαι τών στρατιωτών ταύτων, ως διηγούντο οι χωρικοί κατά τή νυκτίας άγρυπνίας, ήλθον άμείως εις τήν μνήμην αύτης: τή έρύθημα της αίδοος ζωηρός έβαψε τας παρειάς αύτης.

— Όχι, Γιάννη μου, έψιθύρουν, μόνον και μόνον διά νά μὲν παραιτήσω τή σήτη της άγάπης μας κινδυνεύω νά έντροπισθώ συγχώρησέ με.

Προσήγγισον. Τή μέγελος του κινδύνου απέδωκε μιανόν τινά άταραξίαν εις τήν τάλαιναν. Παρεμύρουν έν τάχει τήν καθέκλαν, έκάλυψε τους δαυλους της έστίας, και καταελούσα ήσυχίας βήμασιν εις τή όπισθαύλιον κατέπεσε σχεδόν νεκρά εις τους πόδας τραπεζης τινός. Άμέσως σχεδόν οι Σιλεσιανοί εισέδυσαν εις τή οικημα, έκάλεσαν, ήρουνησαν τας γωνίας διά της λόγγης, έφασσαν τήν κλίνην ήτις έμεινεν έστρωμένη έτι. Εις εξ αύτων περι αύτης βεβαιως θά εξεστόμους βωμολόχον τινά άστειότητα, ήτις οι άλλοι μόλις άκούσαντες τή λεχθέν εξεράγησαν εις ήχηρόν γέλωτα. Μεθ' τή εξήλθον φώτιζόντες τήν έστρωμένην και τή έφάπλωμα, έφέντες άνοικτήν τήν θύραν: "Οτε οι άνθρώποι ούτοι εξηφανίσθησαν, ή Γιαννούλα άπεμακρύνθη της κρύπτης αύτης, επανήλθεν άχρι της εισόδου του κοιτώνος της, κεχυμένη δ' έν τή σκοτία, έθεώρησε τόν έχθρόν. Ίσως άπαισι απ' αύτους τους κακούργους της έσκότωση τόν άνδρα της. Οι καταραμένοι! Έβεβήλωσαν τή κλίνην της, έμόλυναν τήν οικίαν της... Και ήλθαν έως εκεί, εις τήν κατοικίαν του δυστυχούς φρονεθέντος, οι ληστοί! Κανείς λυιτόν δέν θά τήν βρήθης νά έκδικηθή; "Αχ! ως επέστρεφον τούλάχιστον τή παιδίαν του Πλεσιέ!

Μόλις διελευσής διά του πνεύματος αύτης της σκέψεως ταύτης, ή χήρα κατελήφθη ύπωμακρού άγρους: ήτις ένόησεν άμέσως ότι, άν οι συγχωρικοί της ένέπιπτον άνευ δυσπιστίας εις τή

μέσον του στρατοπέδου εκείνου θά έξωλοθρεύοντο εξάπαντος. Έπρεπε τούνακτίον, νά τους πληροφορήση, νά έμποδίση αύτους του νά επιστρέψωσιν εις τή χωριόν. Τήν επάνουρον τή πάντα θά μετεβάλλοντο, άπ' ου θά έφθάνεν ό άυτόκρατώρ, βέβαιος, ως άλλους, περι της νίκης. "Αλλ' εκείνην τήν νύκτα. . . Ω! πόσον μακρόν θά ήτο ή νύξ εκείνη! "Αν οι φίλοι της ήρχοντο νά εμπέσουν εις τήν ένέδραν; αύτοι οι όποιοι ήλπίζαν νά λάβουν απ' αύτην ειδήσεις πρὸ της άνατολής του ήλιού! "Οχι! αύτό ποτε δέν ήτο δυνατόν νά γείνη! ή χήρα ενός στρατιώτου είξευρε νά κάμη τή καθήκόν της: και ίσως άν έγνωρίζεν εις τους συγχωρικούς αύτης τας διαθέσεις του πρωσσικού άποσπάματος έμελλε ν' άπολύση της μοναδικής, της έξόχου εύφροσύνης του νά έδη τους έκικούς της εξολοθρεύοντας τούς αμύχαρεις εκείνους της Λειψίας άνθρώπους. Αλλά τί νά πράξη; Αύτο ήσαν πάντα, φρουρουντες τας διόδους: ήρίθμει δεκαπέντε τούλάχιστον, και δεκα άλλους, ίσως δέ και ή όμίγλη άπέκρυπτεν άλλους έτι. "Αδιάφορον: "Ανελογίσθη τελευταίαν φοράν τήν προσφιλέστατον της σύμβιον, τόν κατακευμένον έν τή ψυχρή χώματι, διέβη έρκουσα τήν φλιάν και έκπαθείσα επί του γλοιώδους έδάφους εισήλθε βίφοκινδύνως άλλ' άτρομος εις τήν μεγάλην αύλήν. Αί χείρες αύτης έσφουρον τόν πηλόν, έσχιζόντο επί των όξείων πετρών: έσφουρον επί των γονάτων αύτης, προτακόμενι έχουσα τήν κεφαλήν, συστέλλουσα τήν άναπνοήν της. Η όμίγλη περιέβαλεν αύτην, ή δ' έρρυθμος κατάπτωσις των σταγόνων της βροχής έκάλυπτεν τήν έλαφρόν θρούν, έν προύξενει ή έσθής αύτης σπυρμένη. Δύο σκοποί περιεπτόουν φρουρουντες πρὸ του σιτοβωλώνος: τους άπέφευγε και διήρχετο, συνεστέλλετο επί μάλλον, ίστατο όπως άνάπνευση και εξηκολούθει τήν πορείαν αύτης. Έκατόν βήματα πορρωτέρω ήνωρήθη και ήρξατο τρέγουσα πλαγίως. Οι γυμνοί πόδες αύτης καταβυδίζοντο εις τή χώμα των γυμνάτων: άφρόντων τι συναίσθημα φύγους κατέτρυχεν αύτην. Αλλ' έτρεχε, ταχύτερον, άνυπόμονος, εύτυχής. Οι άγροί διεδέχοντο τους άγρους: οι σκέλετοι των ύψηλών άποψιλωθέντων δένδρων τους άκανθοσκεπείς φραγμούς: νυκτικώρως τις έκρωζεν έν τή νυκτι. "Ασθμαίνουσα διέκρινε τέλος πρὸ αύτης μεγάλην τινά μέλαιναν ταινίαν, ήτο τή άκρον του δάσους: Χέρσον τή γήπεδον ύπελείπετο αύτē νά διεβή: μικράς τας τέφρας μόνον τή βυάκισόν του λευκώδους δέν ήτο εύρύ. Θάρρος! Η Γιαννούλα τέλος εισδύει εις τή δάσος.

[Jules de Glonval].

Α. Π. Κ.

ΡΟΥΜΕΛΗ

ΕΝ Τῇ Ουλλάσῃ.

Θελασσινὰ τραγούδια. — Αἴγινα, Πέρος, Ἰδρα καὶ Σπέ-
ραι. — Τὸ Παλαμῆδιον καὶ ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου. —
Ἡρώδης διαμονὴ ἐν Ναυπλίῳ. — Ὁ Καραγιώζης. — Ἡ
Μονεμβασία. — Θία τῶν Μαλεσῶν. — Τὸ Γύθειον καὶ ἡ γῆ-
σο; Κροκίη. — Μουσικὴ ἐσπερὶ ἐν Ζοθοπωλείῳ.

Μὲ τί λαχτάρα κερτερῶ
Τῆ μέρα που θὰ ταξιδεύω πάλι
Ποὺ μ' ἀγαράκι δροσερὸ
Καὶ μ' ὀλοπρῖμο τὸν καιρὸ
Θιφῆσωμε τὸ περιγιάλι!

Σὰν μὲν φεραβογα μονάχη
Θάλασσ' ἢ βάρκα τὴ λευκὸ πανάκι
Καὶ μὲ τοῦ μπάτη τὴν ἀρχὴ
Θὴ παρ' ἢ ἀψογὴ φυγὴ
Καὶ θὰ πετάξῃ σὰν πουλιάκι

Μ' ἀφρὸ θὰ κόβῃ τὰ νερά
Δροσάτο κῆμα θὲ νὰ τὴν πλευροῖνῃ
Ἀδὲθ θὲ σελίται σὰν κορὰ
Κι' ὁ γέφυρ' ἀκούτης μὲ χαρὰ
Θιὲνὰ φουγιάζῃ τὸ τιμόνι

Καὶ θὰ μὲ φέρῃ τρυγιὰ
Κόντ' ἢ ἓνα θεράτο κάραθι,
Ποὺ τέρμερὸ νερό νικᾷ
Μὲ χίλιε ἀνὸ φεραβὸ
Ἀσθεση φλόγα που τανάθει

Σὰν ἀλόδοδετω θερά
Ταράζεται, φουσομανῆ, βογκάει
Νὰ ξηραζώσῃ ἀπ' τὴ στερῆ
Τὴν ἀγκυρὰ του τὴ βασιλῆ
Μ' ὄλη τὴ δυνάμη τραδάει

Ἐλευστρο κι' ὄλο χαρὰ
Μαθρο καρνὸ ἀπ' τῆς μάτης, βαρμίζει
Μὲ τὰ τσαλιῖνα του στερὰ
Ἀνατάρζει τὰ νερά
Καὶ σὰν τὸν σίφωνα σφύριζει

Τὸ πέλαιος κυμασερὸ
Ἀναμερᾶ εἰς τῆς πλώρης του τὴν κοψί,
Τὰ κλάγια του ξερνοῦν νερό,
Κι' ἀφίναί πῶσι γιὰ καιρὸ
Καὶ σὺν τὴν θάλασσας τὴν ψιφί

Σὰ μὲν εἰκόνα μακρινὴ
Ἄλωριάζει, μίσοσθεταί τὰ κρογιάλι,
Τὸ κῆμα παίρνει τὴ φωνὴ
Καλῶς ἢ ἀνταμωθῆμε πάλι
Καὶ γιὰ κἀνένα φέρν

Τὰ μάτιά του, ἀκοίμητα
Στὰ ξάρτια τριγυρίζοντας
Ἀκούραστοι μετῶν
Ἡ μὲ χαρὰ σφύριζοντας
Στὸ πέλαιος βαυταίνοντας

Καὶ γῆρεν καραβάκι
Στὴ θάλασσα ἀρμεύζου
Σὰν ἄσπρα προβατάκια
Ποὺ βόσκοντας γυρίζου

Ἄχ ἔφρω! Ὀλιβερά χροπᾶς
Καὶ σπάρταρᾶς μετανόωμένη
Σὲ λογισμὸ φαρμακερὸ,
Πάθφινεις πῶσι γιὰ καιρὸ
Ὅτι ποιεῖς κι' ὄτι ἀγαπᾶς
Καὶ πᾶς σὰν σκλαδομένη
Ἐκαὶ ποῦν ὄλοι ξένου.

Παντέρημ' ἔστην ἐνητητὴ
Δὲ θέχης πῶσις νὰ σὲ γαπᾶ
Κι' ἂν ἀφροσύνης, κι' ἂν πονῆ;
Πάλι δὲ θὴ βρεθῆ κἀνεὶς
Μὲ δακρυομένη τὴ ματιὰ
Μερόνοχτα νὰ βαγρυνάη
Στοῦ προσκεφάλου σου τὸ κλάδι

Κι' ἂν ἔχῃς κἀποτι χαρὰ
Τὶ τέρμερος κι' αὐτὸ στοχάσου;
Δὲν θέχῃ πῶσις νὰ μοιρασθῇ
Κι' ἔτσι κρυμμένη θὲ σουσθῇ
Καὶ θὲ νὰ γείνη συμφορὰ
Κι' αὐτ' ἢ μικρὴ χαρὰ σου
Στὴ βάρη τὰ δικὰ σου

Σὲ μακρινὴ ἀρυγιαλιά,
Καρδιά κακτόχῃ, ποῖος ἔφρει;
Ποῖος ἔφρει ἂν ἴσως δὲ γαθῆς;
Καὶ πῶσις πλεῖθ δὲν ξαναρθῆς
Στὴν ἐρημίᾳ σου τὴ φωλιά
Σὰν τὸ γρονῶτο περιστέρη
Ποὺ φτερουγίζει ἀγίως ταίρι.

Κι' ἂν πᾶς κ' ἐρθῆς μὲ τὸ καλὸ
Στοῦς τόπους τοῦς ἀγαπημένους,
Πάλι μὲ πόνο θὴ χροπᾶς
Μήπως ἐκείνους π' ἀγαπᾶς
Μίση εἰς τὸ κῆρο τὸν τρελλὸ
Τοῦς εἴθῃς ἀλλαγμένους,
Ἄγνωρίστους καὶ ξένους.

Πλοκά φουξὸ μπάτη;
Ἡ θάλασσα δροσίζεται,
Στὰ γαλανὰ νερά της
Ὁ ἥλιος κροφρετίζεται
Καὶ χιὲς πῶσις παίζουσι μ' ἐρωτα
Πεταῖνται ἀγίως ἐνοῖα
Βαρύλια χροσοφίρωτα
Σὲ κῆμα, ἀσημένια.

Στοῦ καρδιῶν τὸ κλάδι
Ἐνα τρελλὸ δελφῖνι
Ὀργώτερο πετάει
Καὶ πῶσις μᾶς ἀφίνας
Καὶ σὰν νὰ καραβάνεται
Τῆς θάλασσας τὸ ἄτι
Μὲ τοῦς ἀφροῦς του κῶνεται
Καὶ μᾶς γυρνά τὴν πλάτη.

Κιουνηλασμένοι γλάροι
Πάχουσι φτεροβῆα ἀτίμητα
Καὶ γιὰ κἀνένα φέρν
Τὰ μάτιά του, ἀκοίμητα
Στὰ ξάρτια τριγυρίζοντας
Ἀκούραστοι μετῶν
Ἡ μὲ χαρὰ σφύριζοντας
Στὸ πέλαιος βαυταίνοντας

Καὶ γῆρεν καραβάκι
Στὴ θάλασσα ἀρμεύζου
Σὰν ἄσπρα προβατάκια
Ποὺ βόσκοντας γυρίζου

Μὲ χαροπὴ πηδήματα
Στοῦς κῆπους ὄλη μέρα
Ἡ ἔχουσι βοσκὴ τὰ κῆματα
Βουκό τους τὸν ἀγρῶ.

Ὡ θάλασσά μου γαλανή,
Ποὺ ζωγραφίζουσι οἱ οὐρανοὶ
Στὰ τελευτὰ σου πλάτη,
Ποὺ τρέφεις κῆματα θερά,
Κι' ἀντρα σου ἔχεις τὸ θορρά
Καὶ φυγογιὸ τὸν ἀπάτη!

Ὡ θάλασσά μου γαλανή,
Ποὺ μὲ θεράτη εἰσή
Σὲ καθαρίζονται τόσαι,
Γιατ' ἔβελῆτα ἢ γηρατειὰ
Χιλιάδες μνημάτα κλατεῖ
Στὰ σπλάγγνα σου ἔχεις δόση.

Ὡ θάλασσά μου γαλανή,
Ποὺ ἐμπρός σου γένουσιν ταπεινοὶ
Καὶ ἀνθρώποι καὶ βράχιοι,
Ὅπου σὰν ἄγρος ἐλαφρὸ
Στὸν ἀτασερὸ σου τὸν ἀφρὸ
Ξαστρῆνεις ὄτι λάχῃ!

Ὡ θάλασσά μου γαλανή,
Ὅσο ἢ ψυχὴ μου εἶναι ποιεῖ
Τοῦς πόνογ' εἰς γιαιτρεῖω,
Ὅταν εἰς νύχτας σιγαλῆ
Μέσ' ἔτην ὕψη σου ἀγαλλῆ
Γυρμένο; ταξειδεῖω

Τὸ κῆμά σου τὸ χαροπὸ
Ποὺ ἔφρει τραγουδιῶν σκοπὸ
Σιγῆ μὲ ναυογρίζει
Μοῦ φέρει θῆνο μαλακὸ
Καὶ ὄνειρο γλυκὸ, γλυκὸ
Στὰ μάτια μου χαρίζει.

Μακρὸ ἀπ' τὴν ἄβυσσον στερεὴ
Πάχῃ τὰ βίσανα θερά
Καὶ ὄρη ἀγριεμμένα
Κι' ἀνέχῃ σκρόπλιας τῆς χαρᾶς
Μάχῃ φουροτόγους φασερά
Χειρότερο ἀπὸ σένα!

Μ' ἀφίνας μ' ἀρμευθῆ δροσιὰ
Κιουνάτη ἀφροθαλασσῆ
Τὴν ὄψι μου νὰ βρέξῃ
Καὶ ἢ ζωὴ μου ἢ τρελλῆ
Γοργὸ τῆς θάλασσας ποιεῖ
Στὸ πέλαιος νὰ τρέξῃ

Μ' ἀφίνας, δταν μὲ χαρὰ
Καθάρῃ ἀπλῶνῃς τὰ νερά,
Νὰ χαρῶμαι μαζὶ σου,
Κ' ὄταν σὴ σπλάγγα ταπεινὴ
Ὅ σίφωνα; σὲ τυραννῆ
Νὰ νοιώθω τὴν ὄρη σου

Κι' ἂν μοῦγ' ἢ μοῖρᾶ μου γράφῃ
Στὴν ἀγκαλιά σου νὰ βαστά
Τὶ ξηλεμμένο μνημάτι
Θὲ ναῦρα δεινέρο ἀφρῶ
Σὰν τὸν ἀπᾶνθ' ὀκαλῶ
Στὸ γαλανὸ σου κῆμα

Ἠλέομεν πρὸς τὴν Αἴγινα.

Ἴνα μεταβῆ τις εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Δυτικῆς
Ἑλλάδος δύο ὁδοὶ διαθέσιμοι ὑπάρχουσιν: ἡ
διὰ τοῦ Κορινθιακοῦ ἰσθμοῦ, μονότουνο; ἀλλὰ
συντομωτέρα, καὶ ἡ διὰ τοῦ περιπλοῦ τῆς Πε-
λοποννήσου, μακρὰ ἀλλὰ ποιικιλωτάτη εἰς θέαν
ἀκτῶν καὶ πόλεων.

Ἐξέλεξα τὴν δευτέραν ὁδὸν καὶ ἰδοὺ διατί
ἡ πρὸς τὴν Ρούμελην πορεῖά μου παραδόξως
προλογίζεται διὰ τῶν νήσων τοῦ Σαρωνικοῦ
κόλπου.

Ἡ Αἴγινα, ὅσον εὐμορφος νῆσος καὶ ἂν εἴνε
δὲν πληροῖ ὅμως διὰ τῆς θέας τῆς ὕλα τὰ ἐ-
νευροπολήματα ἀπαιτητικῶ ἑδοιπόρου, διότι
δὲν ἔχει τι τὸ νέον, δὲν ἔχει τι τὸ πρωτότυπον
οὐδ' ἐν ταῖς λάθραις, οὐδ' ἐν ταῖς ἀγρῶν, οὐδ' ἐν
ταῖς οἰκίαις αὐτῆς, αἰτίνας λευκάζουσι τῆδε
κακεῖτε ἐντὸς τῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων,
ὡς λευκάνθημα κεκορυμμένον ἐν τῇ γλῶσῃ.

Κατὰ τὴν ἀρχαιολογίαν οἱ Αἰγινηταὶ ἔ-
κοψαν τὰ πρῶτα ἑλληνικὰ νομίσματα. Σῆ-
μερον ὅμως οἱ ταλαιπωροὶ τόσον ἐξέπεσαν, ὥστε
κόπτουσι σῦκα καὶ σταφυλάς, τιμῶσι δὲ μόνον
διὰ τοῦ ἐθνικοῦ τῶν ὀνόματος τὰ αἰγινητικὰ
κανάτια, ἅτινα χρησιμεύοντα ὅπως ψυχραίνωσι
τὸ ὕδωρ ἔχουσιν ἐνίστα ἀκριβῶς τὴν ἐναντίαν
ιδιότητα.

Ἡ Αἴγινα εἶνε νῆσος δροσερὰ καὶ ὑγιεινὴ
κατὰ τὸ θέρος, ἔχουσα δὲ τὸ μέγιστον προσόν δι
κεῖται ἐγγύτατα τοῦ Πειραιῶς ἡδύνατο νὰ συ-
χνάζηται ὡς εὐάρεστος θερινὴ διαμονὴ ὑπὸ
πλείστων Ἀθηναίων οἰκογενειῶν, αἰτίνας προ-
τιμῶσι κατὰ συρμόν τὰ φαληρικὰ ἔλη.

Τὸν Πόρον βλέπει τις ἐκ τῶν νότων μόνον
καὶ ὀλίγον ἐκ τοῦ πλάγιου, ἀλλ' οἱ εὐρεῖς κη-
ποὶ του, οἱ πλήρεις πορτοκαλλεῶν καὶ λεμονεῶν,
ἀνακινουῦσιν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ θεατοῦ τὸ εὐάρε-
στον συνάθεθμα ὅτι ἐκεῖ ἡδύνατο ἴσως νὰ
ζήσῃ ἡσυχος καὶ εὐτυχῆς.

Ἡ Ἰδρα φαίνεται ὡς κατεσκευασμένη ἐκ
ζαχαρώσεως, τόσον ἀποστιβουσιν αἱ δι' ἀσβέ-
στου κεκορυμμένα οἰκίαι αὐτῆς ὑπὸ πᾶς ἀκτί-
νις τοῦ ὀρειοῦ ἡλίου. Καὶ εἶνε πῶλυ εὐμορφος
ἡ πανοραματικὴ θέα τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, αἰτί-
νες κατέχουσιν τὴν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς μέχρι τῶν
κορυφῶν τῶν κύκλω βράχων ἀπύτομον κατα-
φέρειαν γομίζουσι ὅτι εἶνε τεθεμελιωμένη ἢ μίση
ἐπὶ τῆς στέγῃς τῆς ἀλλῆς! Καὶ μοὶ ἀνακινουῦσι
τόσας θελακτικὰς ἀναμνήσεις θερινῆς διατριβῆς
αἱ βραχῶδεις ἀκτῆαι, ὥστε, καὶ ἀναχωρῶντος
τοῦ ἀτμοπλοίου, φέρω ἐτι πλῆρες ἀγάπης τὸ
βλέμμα εἰς τὴν Ἰδραν, ἥτις ἀντιθέτως πρὸς
τὴν ἀφιλόξενον ὄψιν τῶν βράχων τῆς, ἔχει τοῦς
μαλλοὺν ἀγαθοῦς, τοῦς μαλλοὺν φιλοξήνους κα-
τοίκους.

Ἡ εὐμήκης τῶν Σπέτσων πόλις ἐκοιμάτο τὸν
μαλθακὸν τῆς μεσημβρίας ὑπὸν ὀπότε διήλ-

θουεν πρό αὐτῆς· τὰ πάντα ἐφαίνοντο νυσταλέα, καθέδοντα, καὶ μόνον ἠγρύπνουσαν τρεῖς ἀλιεῖς ἀνασύροντες τὸ δίχτυον ἀπὸ πλατείας τράτας, ἐξέφυγονί τινες ἀλέκτορες προσφαινοῦντες ἀλλήλους καὶ δύο ἀνεμύμυλοι περιστρέφοντες γοργῶς τὰ ἐκ λευκοῦ πανίου περὰ τῶν.

Ὅλη ἐκείνη ἡ θέα μοι ἔφερε γλυκύτατον τὸν ὕπνον εἰς τὰ βλέφαρά . . .

Μετ' ὀλίγον ἀφουπνίσθη — τὸ ἀτμόπλοιο εἶχεν ἀνακάψῃ τὸν δρόμον. Ἀπὸ τοῦ μικροῦ φεγγίτου εἶδον διττὴν εὐρυκαύθεα ἐντὸς τοῦ λιμνώδους ἕρμου Πόρτο - Χέλι. Οὐδὲν εἶχον νὰ ἴδω καὶ προὔτιμησα νὰ ἴδω ὄνειρα. . .

Ὅταν ἀνήλθον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἠγρύπνουν ἤδη πρὸς τὸ Ναύπλιον. Τὸ Παλαμῆδιόν, ὃ ἐκ βράχου πεπλασμένος κολοσσός, ἐπεδείκνυεν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τὸ γιγάντειον σῶμα τοῦ ὕψους δικαιοσύνην μέτρων καὶ πλέον, ὅπερ ἀνασθούμενόν καθέτως σχεδὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἀνελάσσει πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπὶ τῆς ξηρῆς τὰ κλιμακωιδῆ νῶτα αὐτοῦ, φέρων ἀντὶ πλοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰς παινικὰς φυλακὰς τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως.

Ἡ πόλις τοῦ Ναυπλίου κεκρυμμένη ὀπισθεν τοῦ Παλαμῆδιου ἀποκαλύπτεται κατὰ μικρὸν, παρῆγει δ' εὐθὺς τὴν θέαν πόλεως πρεσβυτιδος καλῶς διατηρουμένης ἔτι. Βαδίζων τις ἀνὰ τὰς ὁδοὺς δὲν ἔγει τι, ἐπ' οὐ νὰ προσηλώσῃ τὸ βλέμμα περιέργως. Ἡ ἀνὰ τὴν ἀκτὴν ὀμαλὴ καὶ εὐθεῖα ὁδὸς εἶνε περίπατος εὐάρεστος καὶ πᾶσι συχνὰ ζόμενος ὑπὸ τοῦ ναυπλιακοῦ κόσμου. Ἐτεροῦς περίπατος σύντομος εἶνε ἡ μέχρι Προνοίας ἐκδρομὴ. Δύναται τις νὰ ἴδῃ ἐκεῖ ἐντὸς κρημνισθέντος περιβάλλοντος τὰ ὀλίγα ραχητικὰ καὶ ὀστεώδη δένδρα, ἅτινα ὑπῆρχαν ποτε κηπὸς τοῦ Καπιδοστρίου. Κακωποιημένη δὲ πρὸς τὰριστὰς τῆς ὁδοῦ μετ' ἐκπλήξεως ἀπειλεῖ ἐπὶ ὀγκώδους βράχου λελαξευμένον λέοντα, ὃν οἱ Ἕρμανοὶ ἐνέγλυψαν ἐκεῖ εἰς ἀνημύσανον τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀγωνισθέντων ὁμογένων τῶν. Ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τῆς ὁδοῦ γλοερὸς ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θεατοῦ ὁ εὐρὺς τῆς πόλεως τῆς Ἀργολικῆς πεδιάδος μέχρι τῶν βράχων τῶν Μυκηναίων καὶ πέραν τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Ἀρκαδίας.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ναυπλίου ὡς καὶ ὅλων τῶν ἐλληνικῶν ἐπαρχιῶν διακρίνονται ἐπὶ τῆ πρὸς τὰ ἀνθη στοργῇ αὐτῶν. Ὅθεν διέρχεται τις ἐπὶ παράθυρα καὶ οἱ ἐξοίσται εἶνε τῶσοι ἀνθρώποι, ἐπ' ὧν κινώσται καὶ δοχεῖα πέτροκαίου ἀπέχοντά καὶ ἀγγεῖα ποικιλοσχημα ἐκκληροῦσι χρεῖ γαστράων. Εἶνε περιττὸν δὲ νὰ εἰπῶ ὅτι τὰ φίλτατα ἀνθη τῶν ἐπαρχιῶν εἶνε τὰ ἀρρενωπὰ γαρύφαλα καὶ οἱ ἡδυπαθεῖς βασιλικὸι καὶ τὰ

μονὰ ἐρυθρὰ γεράνια τὰ ἔχοντα τὴν ὀρεκτικὴν ὁσμὴν σαραδελῶν.

Ἄς μοι ἐπιτρέψῃ ὁ φιλικὸς ἐκεῖνος κύκλος, ὅστις τῶσφ προθύμως μ' ἐξενάγησε καὶ μ' ἐξένισε κατὰ τὴν ἐξάωρον ἐν Ναυπλίῳ διαμονήν μου, ἄς μοι ἐπιτρέψῃ μετὰ στοργῆς ν' ἀναμνησθῶ τοῦ ἀφελοῦς καὶ νεανικοῦ δείπνου τῆς ἐσπέρας ἐκείνης, ὅπερ εἶχεν ὡς ἐπιδόρπια τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα. . .

Παρὰ τὴν ἀκτὴν, ἐπὶ τοῦ παραθύρου λιτοῦ καφελεῖου εἶχεν ἀναρτήσῃ τὸ λευκὸν τοῦ παραπέτασμα ὁ Καραγκιόζης, ἐδίδοτο δὲ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην κατ' εὐτυχίᾳ σύμπτωσιν νέον δρᾶμα : ἡ Ἑρωτικὴ ἀγάπη. Καὶ εἶδομεν ἐκεῖ σκιαγραφουμένας ἐπὶ τῆς σινδόνης τὰς ποικίλας μορφὰς τῶν ἐραστῶν τῆς Βασιλοπούλας, καὶ ἠκούσαμεν τοὺς παραδόξους λαρυγγισμοὺς τοῦ Ἀρβανίτη, τοῦ Δερόβισῃ, τοῦ Τσιφούτη καὶ τοῦ Ἀχιλλεῖος ἱατροῦ, τοῦ μέλλοντος εὐτυχίου νυμφίου. Καὶ ἐγελάσαμεν μὲ τὰς εὐφύσας βωμολοχίας τοῦ Καραγκιόζη καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ καλλιφάνου ἀοιδοῦ Χατζακηδῆ. Καὶ ἔθαυμάσμεν τὸν εὐρὺν στόμαχον τοῦ φοβεροῦ ἡρώου, ὅπερ κατέπιεν ἀνὰ ἓνα τοὺς θρασεῖς ἐραστὰς, ὡς βράχας σταφυλῆς. Καὶ μόνον ἀπήλθουμεν τὸ μεσανύκτιον ὑπακούσαντες εἰς τὸν ὕξιν καὶ παρατεταμένον συριγμὸν τοῦ ἀτμοπλοίου ἀγγέλλοντος τὴν προσεχῆ ἀναχώρησιν.

Ἡ ἀπὸ τῆς Ουλασσῆς θέα τῆς Μονεμβασίας εἶνε γραφικωτάτη ἀλλ' ἐπίσης ὀλιθερὰ καὶ μελαγχολικὴ. Ἡ Μονεμβασία ὡς γνωστὸν εἶνε νησὸς βραχυῶδης ἐγγύτατα τῆ ξηρᾷ κειμένη μεθ' ἧς ἐνοῦται διὰ μικρὰς γεφύρας. Ἐπρῶτα ἔτι κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ ἐνετικὰ τείχη, ἅτινα περιεζώννουν αὐτὴν, καὶ τὸν πύργον, ὅστις ἐφρουρεῖ τὴν μετὰ τῆς ξηρᾶς συγκοινωνίαν, παρῆγει εἰς θέαν οἴκους ἐγκαταλειμμένους, ὧν ἡ στέγη κατέκρημνίσθη ἢ οἱ τοίχοι ἐν μέρει κατέπεσον καὶ φαίνονται οὕτω διὰ μέσου τῶν πλαισίων τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων ὀλοκλήρα τμήματα κυκνοῦ στερεώματος, ἐνῶ ἀπὸ τινος ὀπῆς τοῦ τείχους πρὸς τοὺς παρακτίους βράχους ὡς μύρμικες ἀπὸ φωλεᾶς διακρίνονται ἐξερχόμενοι κάτοικοί τινες θεαταὶ τοῦ διερχομένου ἀτμοπλοίου.

Ἐπὶ μακρὸν πλανᾶται ἀνευ θελήτηρου τὸ βλέμμα ἀνὰ τὰ ξηρὰ βουνὰ τῆς Μάνης μέχρι τῆς ὄρας καθ' ἣν ἀρχεται ὁ βράχος τῶν Μυλαῶν.

Ἡ ὕψις τοῦ ἀκρωτηρίου ἐν ἀρχῇ δὲν εἶνε ἀγρία ὅσον τὴν φαντάζεται τις ἐκ τῶν διηγήσεων, ἄς ἠκούσῃ περὶ τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ Κάβο Μαλιὰ πρὸ ἐκείνων, ὅτινις ἐκαμψαν αὐτὸν ἐν τρικυμίᾳ. Ἐπιβιῆ μάλιστα ἡ Ουλασσα εἶνε ἡρμεος δύναμαι ἀνέτως νὰ περιεργασθῶ καὶ ἐν

τοῦ πλησίον τὸν ἀμφίβιον δρᾶκοντα τῶν πελοποννησιακῶν ἀκτῶν.

Εἶπον ὅτι ἐν ἀρχῇ ἡ ὕψις τοῦ δὲν εἶνε πολὺ ἀγρία, ἀλλὰ καθόσον προβαίνομεν πρὸς τὴν ῥύγχος του, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξαγριούται εἰς τὸ μεσημερινώτατον δὲ σημεῖον κισθάνεται τις φρίκην ἀπέναντι αὐτοῦ ὡς ἀπέναντι τίγρει. Τερατώδης τὴν μορφήν ἀρβούται ὁ βράχος, μεταλαμβάνει ὡσαὶ σημαίων τοῖς θαλασσοπόροις τὸ πένθος, αἰματώστετος ὡς ἄημος ! Τὰ κύματα προαιωνίως ὀλωμένα ἐπὶ τῶν στέρνων του ἔχουσι λαξέυσῃ ἐπ' αὐτῶν μυστηριώδη καὶ φανταστικὰ σχήματα, ἐν αἷς νομίζει τις ὅτι ἀναγνωρίζει ἄρμενα καὶ τρόπιδας καὶ πλανοῦσιν τετριμμένων πλοίων, ἐν ἀπολιθώσει κεκολλημένα ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ ὡς σημεῖα τοῦ Ἄδου ἐπὶ τῶν βράχων κυματίζουσα ἐπιφαίνεται ἀπαισίως μαῦρον τὸ ῥάσον ἐνός ἐρημίτου. . .

Εἰς Γυθείον ἐφθάσαμεν σχεδὸν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Ἀκανόνιστος καὶ ρυπαρὰ πόλις, ἔχει μόνον προικυμῆσαν καλλίστην, ἥτις δὲν ἐπερατώθη εἰσέτι ἐντελῶς. Ἡ πόλις ὀλόκληρος στερουμένη ὑδάτων ὑδροῦται ἀπὸ φρεάτων πλησίον αὐτῆς κειμένων. Συναντᾷ δὲ τις ἀνὰ τὰς ὁδοὺς γυναῖκας, αἵτινες φέρουσι προσδευέρον ἐπὶ τῶν νώτων πλαγίως μικρὸν βαρέλιον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀβαθῆ ἐκ λευκοσιδήρου σίκλον, ὡς σάκκον καὶ καρπαλίαν στρατιώτου. Νομίζει δὲ τις ὅτι τὰ σκεῦη ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς γυναικείας περιβολῆς τοῦ τόπου, καθ' ὅσον δὲν βλέπει γυναῖκα βαδίζουσαν ἐν τῇ ὁδῷ ἀνευ τοιαύτης ἀποσκευῆς.

Τελειώματα ὀργανισμένη ἐν Γυθείῳ φαίνεται ἡ ὑπερσία τοῦ καθαρισμοῦ τῆς πόλεως ἀντὶ ν' ἀνατεθῶσι τὰ καθήκοντα καθαριστῶν εἰς νεοφρούς καὶ ἀδαεῖς ἰσοσπυλλήλους καὶ ὑπηρετας, διυρίζονται ἐν ταῖς θέσασι ταύταις ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς εἰδικῶς ὅλοι οἱ χεῖροι τῆς πόλεως, αἵτινες ἐμολογουμένως μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ δραστηριότητος διατρέχοντες τὰς ὁδοὺς ἐκτελοῦσι τὰ σοβαρὰ αὐτῶν καθήκοντα. Τὸ αὐστῆμα δὲ ταῦτα δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ὅτι εἶνε ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ καὶ εἰς πλείστατος ἄλλας ἐλληνικὰς πόλεις, ἐν αἷς οἱ σάμαχοι τῶν χείρων εἶνε τῶσοι βόθροι καὶ φεραταὶ ὑπάνομοι.

Ἐγγύτατα τῆς παραλίας τοῦ Γυθείου κείται νησίς μικρὰ, ξηρὰ καὶ πετρώδης. Ἐπὶ τῆς νησίδος ταύτης ὑψοῦται ὁ φάρος τοῦ Γυθείου, ὑπάρχουσα δ' ἔτι ἐπ' αὐτῆς πύργος γηραιῶς ἀνήκον εἰς λακωνικὴν οἰκογένειαν καὶ νῆφος τοῦ ἀγίου Νικολάου. Ὀλίγα εἶλεται μόνον καὶ πολλὰ ἀκανθὰ ἀποτελοῦσι τὴν ὕλην βλάστησιν τοῦ πετρώδους ἐδάφους. Μὴ γνωρίζων πῶς ἐνδεδιέλω τὰς ἐσπερινὰς ὥρας ἐν τῷ μονοτέρῳ Γυθείῳ, ἐξέδραμον διὰ λεμβοῦ μέχρι τῆς Κρανίας καὶ περιήλθον εἰς ὀλίγην ὥραν περὶ ἑλό-

κληρον τὴν περιοχὴν αὐτῆς μετὰ τοῦ φιλόφρονος λεμβούχου μου.

Ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ ἦλθε, λέγουσιν, ὁ θρασὺς παῖς τῆς Φρυγίας μετὰ τὸ ἐγκλημα αὐτοῦ ἀπέχων ἐν τῇ ἰδίᾳ νηὶ τὴν περικαλλῆ τῆς Σπάρτης βασιλῖδα. Δὲν δύναμαι βεβαίως ν' ἀρνηθῶ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, διασηλείας ἡμῶς ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης τοὺς κωπτεροὺς λιθοῦς τῆς νήσου καὶ δηγθεῖς ἀνὰ τὰς ἀκτῆς ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ τριβύλων αὐτῆς δύναμαι ὡς ἀξιόπιστος μάρτυς τιμῆως καὶ εὐσυνειδήτως νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ μακάριος Πόρις ὅλ' εἶνε ὁ μόνος ἀπ' αἰῶνων ἄνθρωπος, ὅστις εὖρε τερπνὴν νησίδα τὴν Κρανίαν καὶ ἐξίχως εὐάρεστον τὴν ἐν αὐτῇ διατριβὴν.

Ὅταν εἶπον πρὸς τὸν λεμβούχον νὰ μὲ φέρῃ πάλιν εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, διότι δὲν ἔχω πού νὰ περάσω καλλίτερον τὴν ὥραν μου, ἐκεῖνος ζωρῶς ὑπέλαθε :

- Πῶς δὲν πάτε εἰς τὴν μπουραρία ;
- Ἐχετε καὶ ἐδῶ μπουραρίαν ; Δὲν τὸ ἐπρόσμενα αὐτό.
- Ἄμ' τί μὰς ἔχετε πῶς εἰμασε τόσο ἀπολιτίσται ; Ἐχομε μάλιστα καὶ κυραῖς πού σεβίρουσι καὶ τραγουδοῦν.
- Καὶ τοῦ εἶνε αὐτὴ ἡ μπουραρία ;
- Πέρα κατὰ τὰ Περιβόλια, ἐκεῖ πού εἶν' ὁ περίπατος. Ἀχ θέλετε μποροῦμε νὰ πῶμε καὶ μὲ τὴν βάρκα ὡς ἐκεῖ.

Ὁδικὸν καφετέον καὶ ζυθοπωλεῖον ἐν Γυθείῳ δὲν ἦτο βεβαίως εὐκαταφρόνητος θέαμα. Ὅθεν εἶπον πρὸς τὸν λεμβούχον νὰ μὲ φέρῃ ἐκαὶ καθὼς καὶ αὐτὸς ἐφαίνετο ἐπιθυμῶν.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ζυθοπωλείου εἶνε εὐρὺ, συνήθεις δὲ χρωματιστὰ λιθογραφία μεγάλων στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν κοσμοῦσι τοὺς ὀγκοῦς τοῦ τοίχου· αἱ πλεῖσταί τῶν τραπέζων εἶνε ἔρημοι, ἐν τινὶ δὲ γωνίᾳ γέρων κροῦει βιολίον καὶ νεώτερός τις ἐπιβυθθεῖ διὰ λαγούτου. Κατόπιν ἔμαθον ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκρίνην εἶχον τὴν εὐτυχίαν ν' ἀκούσω τὸν ἐξοχώτερον βιολιτζῆν τῆς Μεσσηνίας, ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ὀποῖου ὁ Ἀλέξανδρος Κομμουνδοῦρας ἐπεκάλησέ ποτε ἐκ ἐνθουσιᾶς ἐκλυτικὴν σιγῆμιν ἐν τραπέζικῳ γραμματίῳ τῶν 100 δραχμῶν.

Ἀπὸ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων ἠκούοντο ἐν τῇ ἑδῶ ζωρᾷ συναμιλῆαι καὶ οὐροβώδεις γέλωτες ἀνὰ τὰς ἐν ὑπαίθρῳ τραπέζας τοῦ ζυθοπωλείου, ἠπελάθησε δ' ἐντὸς αὐτῶν βραγγνή τις γυναικεία φωνή, βεβαίως ἢ τῆς ζυθοπωλείδος καὶ ἀοιδοῦ· καθάτι μὲ ἐξεπλήρου τὰ δύο ταῦτα ὅλας διάφορα ἐπαγγέλματα. Ἦδης καὶ Τερψιχόρας, κατὰ νεωτέρως πληροφορίας τοῦ φίλου μου λεμβούχου.

Καὶ ἀλλήθως μετ' ὀλίγον εἶδον εἰσελανοντα

έντός της αιώσεως κωνοειδή τινε πολύχρουν
δύμον, ήχολούθουν δὲ εἰκοσιν ἄλλοι κατὰ τὸ
ἤμισυ στενώτεροι αὐτοῦ.

Ἡ κυρία ἀκολούθουμένη ὑπὸ τῶν θυμωκῶν
αὐτῆς ὡμοίωζεν ἔρηνθε ἀδηγοῦσαν τοὺς νεο-
σοῦς της. Πᾶσαν δ' οἱ νεοσοὶ οὗτοι λαμβουχοῦ
ἢ ναῦται, ἐμπορῖσκοι ἢ μεταπραταί, δύο τρεῖς
κομφευόμενοι φοιτηταὶ καὶ τις ἐνωμητάρχης
ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Εἰσ-
ελθόντες κατέλαβον δύο τραπέζας, ἀπέθελον
τινες τοὺς πῖλους, ἕτεροι δ' ἀπεδύθησαν καὶ μέ-
ρος τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν διὰ λόγους ὑγιει-
νοῦς, ἐνθ' ὃ καταστηματούχης ἐγγύτητα προσ-
εγγίσας τετράδι τραπέζων καὶ ἐπιστροφῆς τε-
τραμμένον τάπητα, παρέσκεύαζεν οὕτως ἐκ τοῦ
προχείρου ὑψωμα, ἐφ' οὗ ἀνερχομένη ἡ αἰδὺς
ὡς ἐφαλλε τὸ ἰταλικὸν ἀσκή της συνοδου-
μένη ὑπὸ τοῦ βιολίου καὶ τοῦ λαγούτου.

Ὁ ὄγκος εἰσελθὼν πρὸς στιγμὴν εἰς τὸ ὀπι-
σθεν μέρος τοῦ καταστήματος ἀνεφάνη καὶ πάλιν,
ἔθηκε τὸν πόδα ἐπὶ σακκινίου, ἐκρηκτῆθη,
ἀνέπνευσεν. ἔπειτα ἔθηκε πάλιν τὸν πόδα ἐπὶ
τῶν τραπέζων καὶ ἀνῆλθεν ἐπ' αὐτῶν, ἐνθ' αἱ
ταλαιπώροι σκηνίδες ἐστέναζον ὑπὸ τὸ βῆμα
τῶν ὀρθοῦχόντων ὀκλάδων καὶ τῶν τεσσαράκοντα
ἐτάων της Ἑπταήμερας μισούσης.

Ἡ κυρία Ἰουλίττα — διότι εἶχον τὴν εὐτυ-
χιαν νὰ μάθω τὸ ὄνομα της παρὰ τινος τῶν
γείτόνων μου— φέρουσα ἀναπεπτάμενα ἐπὶ τοῦ
σώματός κατὰ πρωτότυπον αἰσθητικὸν σύστη-
μα ἔλα τὰ χρώματα ὡμοίωζε κανονιοφόρον ση-
μαιοστόλιστον ἐν ἡμέρᾳ ἐθνικῆς ἐορτῆς. Μα-
θοσὸς δ' ὡς φαίνεται πόσον ὠφέλιμοι εἶνε αἱ
γυμναστικαὶ ἀσκήσεις ἐπέχρησεν ἐντέχνως αὐ-
τὰς καὶ ἐν τῇ φωνητικῇ μουσικῇ, ἐκτείνουσα
τοὺς βραχίονας κάτω, τοὺς βραχίονας ἐμπρός,
τοὺς βραχίονας ἄνω, καλῶσάν οἱ μῦσικοὶ φθόγ-
γοὶ ἦσαν χαμηλοὶ, μέσοι, ἢ ὑψηλοί.

Ἡ αἰδὺς εἶχε στόμα μεγάλης ὀλίγης καὶ ἡ
φωνὴ ἐξεπυροσφύεται ἀπ' αὐτοῦ ἡχηρὰ, βρον-
τόδης ὡς δούπος μεγάλου τυμπάνου, τοιαύτη
ἀπὸ αἰδύνατο λίαν πειστικῶς ν' ἀντηχῆται ἀπὸ
κείνουδουλευτικοῦ βήματος. Τὸ δὲ ἀκροατήριον
ἦτο κατενθουσιασμένον. Οἱ πλείστοι δὲν ἤρ-
κοῦντο ἀκούοντες τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἤθελον νὰ
τὴν βροῦσῶσι, νὰ τὴν καταπιῶσι, φαίνεται. —
ἄλλως διὰ τὴν τάχα ἐκράτου ἀνοικτὸν τὸ στό-
μα, ὡς οὐκ ἐπικινδυνὸν κατὰ τὸ θέρος ὅτι καὶ
μύται εἶνε τόσον πόλλαι;

Σὺς βεβαίως ὅτι ἐγὼ δὲν ἠπόρουν πᾶσας διὰ
τὸν ἐνθουσιασμόν αὐτόν. Γνωρίζω οὖν τὰ ἑλλη-
νικὰ ὡς τὰ ἥμισυ ἐπιβραβεύονται ἐκ της ἡδύτη-
τος της ἀκριθείας καὶ της ἀρμονίας τῶν ἡχῶν
μόνον ὁ κόβτος, ὁ ἰσχυρὸς κόβτος τὰ τέρπει,
διὰ τοῦτο ἦν πρώτην μῦσικὴν θέσιν εἰς πᾶ-
σαν πικρῆν κατέχει τὸ γαῖθλι, ἀπέδειξε
δὲ ὅτι τὸ γαῖθλι ἐκρυφώθη εἶνε ὅταν τῶν ὡ-

των ἀναισθητούντων εἰς τοὺς δούπους ἐνός μό-
νου, κρούονται δύοιτασθία ἡμοῦ, ἐπιβροθοῦσι δὲ
τότε καὶ οἱ ἀσχοιοὶ πυροβολισμοί. Σημειωτέον
δὲ ὅτι τὴν ἐπήρειαν τοῦ δούπου ἐπὶ τῶν ἑλλη-
νικῶν ὡτων δὲν ὀ ἀνεῖρη τις σήμερον μόνον ἐν
τῇ μουσικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις, μά-
λιστὰ δ' ἐν τῇ φητορικῇ, ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ
καὶ ἐν τῇ ποιήσει.

Ὅταν ἡ αἰδὺς κατῆλθε τοῦ βάλου της ἐν
μέσῳ τῶν χειροκρατήσεων καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν
τοῦ ἀκροατηρίου καὶ περιήγαγε τὸν δίσκον, ἴνα
λάβῃ τὸ τύχημα της μελωδίας, ἀπεδέξατο μαι-
διῶσα τὰ συγχερητήρια τῶν πολλῶν, ἀνεξέ-
λειπτος δ' ἀπομένει ἐν τῇ μνήμῃ μου ἡ προσ-
φώνησις, ἣν ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν γέρον ἀλιεύς
παρ' ἐμοὶ καθήμενος:

— Γεῖά σου, μορὲ βενεζάνικο ἀηδῶνι μου,
καὶ χαλάλι σου ἢ πεντάρα πού ἔλα μοῦ πάρη.
Εἶνε περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι τὴν στιγμὴν
καθ' ἣν ἐπεφάνη ὁ δίσκος τὰ τρεῖς τέταρτα τοῦ
ἀκροατηρίου εἶχον ἤδη τραπῆ εἰς φυγὴν.

Δὲν εἶχον σκοπὸν ν' ἀγρυπνήσω ἐπὶ πλέον,
καθόσον ἢ ὡρα ἦτο ἤδη δεκάτη. Ἀλλ' ὁ λευ-
θοῦχος μετὰ πολλῆς θλίψεως ἠγέρθη ἐκ της
θέσεώς του, ὅταν τῷ εἶπον ἔτι ὅλ' ἔφυγα. Ἐνθ' ὃ
ἐκοιμήλαται ἀπορῶν με ἡρώτα:

— Γιατί ἐφύγατε ἔτσι γλήγορα καὶ τί θὰ
κάνετε ἔς τὸ πικρὸν ἀπ' τὰ τέρα, καὶ δὲν κα-
θήσκατε ν' ἀκούσατε ἀκόμη κἀνένο τραγοῦδι;
Αἱ; μὰ δὲν εἶνε θεὸς ἢ Γερούλιξ; Αὐτῆ, μορὲ
μάτιλα μου, ἦτανε γιὰ νὰ τραγοῦδα ἔς τὸ Πα-
ρίσι καὶ νὰ ξετραελλαινη τοὺς Παρισιάνους, μὰ
ἔλα δὲ πού ἀπὸ παραξενεῖ της ἡρῆ! ἐδῶ πούν'
ἔτσι δροσιὰ ἔς της ἀκροατοσσεῖς τὸ καλοκαί-
ρι.

Διέκοψα τὴν εὐγλωττίαν τοῦ ἐνθουσιώδους
Ὁκαλασίου ἵνα τὸν πληρώσω καὶ ἀνῆλθον τὴν
ὀρθὴν κλίμακα τοῦ ἀτραπλοῖου.

Μετ' ὀλίγον κεκλιμένος ἐν τῇ στενῇ μου κλί-
νῃ, κατὰ παραδοξοτάτην ἀνάμειξιν καὶ σύγχυ-
σιν προσώπων καὶ χρονολογιῶν, προσελθούσων
βεβχίως ἐκ τῶν ποικίλων ἐντυπώσεων της ἡ-
μέρας, ἔβλεπον καθ' ὕπνου ὅτι ὁ Πάριξ ἀρπά-
σας ἀπήγαγεν εἰς Κρανῶνην τὴν αἰδὺν τοῦ
ζυθοπαιλοῦ, ὅτι ἡ Ἑλλάς παρεσκεύαζετο νὰ
ἐκδικῆται τὴν ὕβριν ἐκστρατεύουσα κατὰ της
Τροίας, ἐξεδίδετο δὲ πρὸς τοῦτο αὐθωρεῖ βα-
σιλικὸν διάταγμα, δι' οὗ προσκαλοῦνται ὑπὸ
τῆς σημαίας αἱ ἑφεδροὶ καὶ ἐπιστραταὶ τῆς ἐπὶ
ῤεῖας καὶ της θαλάσσης.

[Βασιλικὸν διάταγμα]. Ρωστικὸν Ἀποκρίμα.

Ἐφ' ὅσον μὲν σιωπᾶς τοῦ μυστικοῦ σου κρᾶ-
ταις αὐτὸ ἀπμάλωτον εὐθύς δ' ὡς τὸ ἀνκρηρι-
νόση, γίνεσαι σὺ ἐκείνου ἀπμάλωτος.

Παράδοξον
ΦΙΑΝΘΡΩΠΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Ἐυρισκόμην ἐν Βαμβάρῃ. Ἡμέραν τινὰ περι-
ηρχόμεν τὴν μέλαιναν πόλιν συνοδούμενος
ὑπὸ τινος δουατίῃ. Ὁ δουατζής εἶνε ὑπερήτης
χρησιμεῦν ὡς ὀδηγὸς εἰς τοὺς ξένους, ὡς δι-
ερμηνεὺς ἢ καὶ ἐπιμελητῆς. Ὁ συνοδῶν ἐμὲ
ἦτο ἐκ τῶν ὠραίων ἐκαίνων ἰνδικῶν τύπων, ὀ-
τινος ἔχουσι μορφήν Ἀδωνιδος ἐξ ἔθενου. Ἀ-
φοῦ δὲ με περιήγαγεν εἰς διάφορα ἀξιοθέατα
μέρη, με ὠδήγησε τελευταῖον εἰς συνοικίαν
κατοικομένην ὑπὸ ἐμπήρων.

Ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ δὲν ἐκίνησαν τὴν
περιεργειάν μου τόσον οὔτε τὰ ὠραία λεπτομε-
γήματα ἐξ ἰνδικῶν ξύλου, οὔτε οἱ χρυσόπλεκτοι
ζωστήρες της Κασαμίρης, ὅσον πτωχοὶ ἀνθρώποι
δίδοντες ἐλεημοσύνην εἰς τὰς ἀγρίας περιστε-
ρας. Τὰ ὠραία πτηνὰ προσίπταντο ἐκ της κο-
ρυφῆς τῶν ὑψηλῶν πύργων, ἐκ της στέγης τῶν
οἰκιῶν καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων ἀγρῶν, ἵνα φά-
γωσι τοὺς κόκκους τοῦ ὄρουζιου, κεγγερίου καὶ ἀ-
ραβοσίτου, τὰ ἅποια τοῖς ἐρίπτεν ἡ ἐλεημοσύνη
τῶν κατοίκων. Ἡθέλησα νὰ μεσάσω καὶ ἐγὼ
τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου ἔργου, καὶ ἠγόρασα
πασύτητα τινὰ κόκκων, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος
διένειμα εἰς τὰ πτηνὰ. Τὴν ἐλεήμονα δὲ ταύ-
την προξὴν ἐξετέλεσα μετ' εὐχρηστῆσεως καὶ
συμπάθειας, ἀναπαύων κατὰ νοῦν ὅσα εἶχον
κάμει θύματα καὶ ὄσας εἶχον προξενήσει θλί-
ψεις εἰς τοὺς κατοίκους ἐκείνους τῶν ἀέρων κα-
τὰ τὰς κυνηγετικὰς ἐκδρομὰς μου. Ὅταν τὰ
πτηνὰ χορτασθέντα ἀπέπησαν, ὁ δουατζής
μου ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ μοι εἶπε:

— Οἱ Ἐυρωπαῖοι δὲν δεικνύονται εὐσπλαγ-
χοὶ πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς μας καὶ
τὰ ἄλλα ζωντανὰ ὄντα μίμωπος σεῖς εἶσατε. Ἄλ-
λης ὀρηκαίας, καὶ διὰ τοῦτο παραδέχεσθε πὰς
συνρηθείας μας; —
— Εἰς τὴν πατρίδα μου ἀπεκρίθη, ὑπαρχου-
σιν ἀνθρώποι πιστεύοντες ὅτι ὀφειλομεν νὰ συν-
τελώμεν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ὅλων τῶν περι-
ἡμῶν ὄντων τὴν γνώμην δι' αὐτῶν συμμερίζο-
μαι καὶ ἐγὼ.

— Τότε ἔλατε μαζί μου, εἶπεν ὁ Ἰνδός,
καὶ ἡ καρδία σας θὰ χαρῆ χαρὰν μεγάλην.

Ἐβαδίσασαμεν ἐπὶ μακρὸν διερχόμενοι ὀδοὺς
στῆνὰς καὶ σκολιάς, καὶ τέλος ἐφθάσαμεν ἐμπρο-
σθεν μεγάλου οἰκοδομημάτος, οὐτινοῦς ἦτο κλει-
στὴ ἢ ἐξωτερικὴ θύρα. Ἐβρουσεν αὐτὴν ἐπανει-
λημμένως ὁ δουατζής, καὶ ἀνθρωπῶς τις ἦλθε νὰ
μὰς ἀνοίξῃ εἰς ὅτους ὡχρὰν τὴν ὕψιν καὶ πε-
ριεβάλλετο ἰμάτιον λευκόν, ὅπου καταρχόμενον
μέχρι της κοιλίας, ἀνεδιπλοῦτο καὶ διήρχετο ὑ-
πὲρ τοὺς ὤμους καὶ ἐκαλυπτε τὰ νῶτα του ἢ κό-
μη του ἦτο ἀναδεδεμένη ἄνω της κεφαλῆς, ἀπὸ

δὲ τῶν ὠτίων αὐτοῦ ἦσαν ἐξηρησμένοι δακτύλιοι
μικροί. Τὸ παράδοξον τοῦτο πρόσωπον ὠδήγη-
σεν ἡμᾶς ἐντὸς αὐλῆς εὐρυτάτης, ἣν περιέθεον
στεγασματα, ὑπὸ τὰ ὅποια εἶδμεν ὄλα τὰ ζῶα
της φύσεως ἄδοντα, κραυγάζοντα, ὠρούμενα,
μηνώμενα, χρεμετίζοντα κύνας, πιθήκους, βῆας,
ἵππους, ἐλέφαντας, ψιττακοὺς, κύκνους, κα-
μήλους. Μετὰ τὴν αὐλὴν ταύτην ὑπῆρχον δύο
ἄλλαι ὄμοιαι, κατοικοῦμεναι καὶ αὐταὶ ὑπὸ
τετραπέδων καὶ πτηνῶν. Πικρατηρήσας μετὰ
προσοχῆς τοὺς κατοίκους της παραδόξου ἐ-
καίνης κοινότητος, εἶδον ὅτι οἱ πλείστοι ἦσαν
γέροντες ἐξηρησμένοι ἐκ της ἡλικίας, ἢ μι-
κροὶ τὴν ἡλικίαν φιλάσθενοι, ἢ ἀσθενεῖς κά-
τιαχοὶ ἐκ τῶν πόνων. Ὑπῆρχον δὲ καὶ τινες
νεοὶ εὐεκτούντες, ὧν ἡ εὐρωστία καὶ ἡ ζωηρό-
της τῶν κινήσεων ἀπετέλουν καταφανῆ ἀντί-
θεσιν πρὸς τὴν ἰσχνότητα καὶ τὴν ἀπάθειαν
τῶν συντρόφων των.

Ὁ δουατζής ἐπλησίασε πρὸς με καὶ μοι
εἶπεν:

— Εὐρίσκεσθε ἐδῶ ἐντὸς φιλανθρωπικοῦ Κα-
ταστήματος ὄλα τὰ ὄντα ταῦτα ἦσαν ὀφθα-
νὰ, γεγηρακότα ἢ ἀσθενῆ. Εὐσπλαγχοὶ ἀν-
θρώποι περιερχόμενοι τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀ-
γροὺς συλλέγοντες τὰ πάσχοντα ζῶα καὶ τὰ
ἐγκυτταλελειμμένα. Ὁ βουὸς ὅστις καθ' ὄλην του
τὴν ζωὴν ἠροτρίωσε γενναίως τὴν γῆν, λαμ-
βάνει ἐνταῦθα τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του,
διερχόμενος ἐν εἰρήνῃ τὰς ὑπολοιπούς ἡμέρας
του ὁ πιστὸς κύων, ὃν ἀδυνατεῖ ὁ κύριός του
νὰ διαθροῖ, εὐρίσκει ἐνταῦθα τὴν τροφήν ἣν
τῷ ὀφείλει ὁ ἀνθρώπος ὃν ἠγάπησε καὶ μετ'
οὐ συνέζησεν ὁ ἄνος εἰσερχόμενος εἰς τὸν πε-
ρίθειον τοῦτον δὲν φέρει πλέον φορτίον, καὶ
λαμβάνει κατ' ἐκάστην τὴν ἠροσσευτέραν καὶ
παχυτέραν χλόην. Βοηθοῦμεν τοὺς πενομήτους,
ἀνακουφίζομεν τοὺς πάσχοντας, τιμῶμεν τοὺς
γεγηρακότας, ἀνταμειβόμεν τοὺς κοπιῶσαντας,
ἵνα καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀποδοθῇ ἐν τῇ με-
λούσῃ ζωῇ ὅτι παρέχομεν νῦν εἰς τοὺς ἄλ-
λους. Τὶς ἠξέουε ἐὰν δὲν εἶνε φίλος τις ἡ συγ-
γενῆς μου ὁ βουὸς ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ παρτηρεῖ
διὰ τῶν ἡμέρων καὶ μαημόνων ὀφθαλμῶν του;

Ἐμεινα ἐπὶ μακρὸν ἐν τῷ ἀσύλῳ ἐκείνῳ, ἐν
τῷ νοσοκομείῳ, ὅπου εἶχεν ἰδρύσει ἡ τρυφερω-
τέρα εὐσέβεια, ἣν δύναται νὰ αἰσθανθῇ καρδία
ἀνθρώπου. Τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἐξαιρετῇ τάξει,
ἡ τροφή καθαρὰ καὶ ἀφθονοῦς, πληροτάτη δ'
ἀρμονία ἐπεκράτει μετὰ τῶν πολυαριθμῶν
συνοικῶν, ἐκ δὲ τοῦ παραδείγματος ἐκείνου συ-
νεπέρασε ὅτι τὰ ζῶα καὶ οὐχὶ οἱ ἀνθρώποι ἦ-
σαν, πλάσμενα ἵνα ζῶσιν ἐν κρινωσίᾳ.

Ἐνθ' ὃ περιερχομένη μετ' ἐνδιαφέροντος
ἐκαστον κατοικῶν τοῦ παραδόξου οἴκου, κατα-
φθάνει χωρικός, σύρων ὀπισθεν αὐτοῦ ὄνον, διὰ
σχοινίου. Ὁ χωρικός ἦτο ἀνὴρ νεός, μικρῶς-

μος, άγρός, ισχνός, αλλά φυσιογνωμίας γλυκυτάτης. Ισχνός δὲ καὶ ασθενικός ἦτο καὶ ὁ ὄνος ὁ συντροφός του, καὶ ἠκολούθει τὸν κύριόν του, μετὰ κόπου βαδίζων καὶ περιφέρειν δαίτη καὶ αἰσιτερά. ἐκπληκτὰ βλέμματα. Ὁ χωρικός διελέχθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ τοῦ φυλακός, μετ' ὃ διηυθύνθησαν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν τρίτην αὐλήν, ἔφρου ὁ ὄνος προσεδέθη ἐμπροσθεν φάτνης πλήρους χόρτου καὶ ἀχύρου. Ὅτε δ' ἐμελλε νὰ ἀπὸχωρισθῇ τοῦ συντροφίου του ὁ χωρικός ἀπέτεινε πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον.

«Εἰς ἡμᾶς ἡ φάτνη εἶνε κενή, ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ μας ἐξηντλήθη, καὶ καθ' ἐκάστην ἐξησθένεις ὡς ἐγώ, χωρὶς νὰ ἔχωμεν ἐλπίδα νὰ βελτιωθῇ ἡ τύχη μας. Μείνε ἐδῶ, καὶ ἔταν ἔλθουν ἡμέραι καλλίτεροι, θὰ ἔλθω νὰ σε πάρω.

Ἡ ἐπιστροφή σου θὰ εἶνε ἐορτὴ διὰ τὴν πτωχὴν οἰκογενεῖάν μου. τὰ παιδιὰ θὰ ἔλθουν νὰ σε παραμεινούν εἰς τὸ ἀκρον τοῦ ἀγροῦ, ὁ μικρότερος θὰ ἀναβῇ εἰς τὰ νῦτὰ σου, καὶ θὰ ἐκναργισωμέν τὴν ἐργατικὴν ζωὴν μας».

Ὁ ὄνος τὸν ἠκούσθη σοβαρὸς, τὸν παρακολούθησεν ἀναχωρούντα διὰ τοῦ βλέμματός. ἐκείνος δὲ ἀπομακρυνόμενος ἐστρέψε τὸ σκεδὸν κατὰ πᾶν βῆμα. Ὅτε δ' ἐγένετο ἄσπαστος, ὁ ὄνος ἐκείνην ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σύννοος, μετ' ὃ ἐστράφη πρὸς τὸν ἐμπροσθεν αὐτοῦ χόρτον, οὐτινας εἶπε μεγάλην ἀνάγκην.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πληθυσμοῦ ἐκείνου μυρίαὶ ἰδέαι κατελάμβανον τὸ πνεῦμα τοῦ. Αἱ πανθεϊστικαὶ δοξασταὶ τῶν ἀγαθῶν Ἰνδῶν μοὶ ἐνεποίουν παραδόξον ἐντύπωσιν. Διὰ μίαν στιγμὴν ἐστάθην ἐμπροσθεν πτηνοτροφείου πλήρους πτηνῶν, καὶ ἠρώτων κατ' ἐμαυτὸν, εἰν ὑπὸ τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα χρώματα δὲν ὑπῆρχε τις δὴ νὰ εἶχα ποτὲ ἀγαπήσει ἠρώτων εἰν αἰ φωναὶ αἱ ἐκφευγούσαι τῶν μουσικῶν ἐκεῖνων λαρυγγῶν δὲν ἦσαν προσκαρτερούσις ἀποτεινόμενῃ εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου. Ἐνῶ δ' ἐρρέμβανον αὐτῶ, ἠσθάνθη βραβεῖάν τινα χεῖρά ἐπιβαλλομένην ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, καὶ ταυτοχρόνως ἄλλην χεῖρά συλλαμβάνουσαν μετ' ἐκ τοῦ λαιμοῦ καὶ βιαίως τινάσσουσαν με. Στρέψας τὴν κεφαλὴν εἶδον παρ' ἐμὲ μύρην μαύρην καὶ γλευκαστικὴν ἣτις με ἐκώπησε κένεντρως μειδίωσα ἦτο πύθηνος πλήρης βάλτης, ὑγείας καὶ πονηρίας.

— Ἀτὸς ἐδῶ ὁ κατεργαστής αὐτὸς ἀσθενὴς εἶνε οὔτε γέρον διὰ τὸν ἐγὼ ἐδῶ; εἶπον πρὸς τὸν Ἰνδόν.

— Τὸν ἔχωμεν δι' ὃν λόγον καὶ τοὺς ἄλλους ἀπεκρίθη, τὸν ἔχωμεν διότι ζῆ. Ὅσοι ὑπῆρχον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἰσχυρῶν ἢ σοφῶν, ὑπέλαβον μετὰ στιγμὴν αἰσθήσεως μεταμορφοῦνται μετὰ θάνατον εἰς οὐτὰ πολὺ πρὸς ἡμᾶς ομοιάζοντα. αὐτὸς εἶνε ἰσχυρὸς καὶ εἰς τῶν ἡγεμό-

νων, οὔτινας ἐβάσιλευσαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ προσέκλινε μετὰ σεβασμοῦ.

Δοξασταὶ, πεπλανημένοι βεβαίως, κατέστησαν τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους Ἰνδοὺς φιλανθρωποτέρους πάντος ἄλλου λαοῦ τῆς γῆς. Ἐν τῇ ἡμετέρῃ Εὐρώπῃ εὐτυχῶς ἡ τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου ἀπόλαυσις καὶ ἡ λογικὴ ἐξημέρωσαν ἐντελῶς τὰ ἦθη μας, καὶ οὕτως εὐρίσκονται νόμοι πρῶτατεύοντες τὰ ζῶα κατὰ τῆς ἀμαθείας καὶ τῆς σκληρότητος. δ.—

Η ΥΓΙΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΦΥΤΑ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλῶς καθηγητοῦ τῆς ὀργανικῆς Ἄρρη].

Ἐπιστεύετο μέχρι τοῦδε, ὅτι ὁ ἀήρ τῶν δασῶν ἦν πάντος ἄλλου συμφερότερος τῇ ὑγείᾳ, καὶ ὅτι τὰ φυτὰ, τὰ διὰ τὰς αἰθούσας, ἐκαθάριζον τὸν ἀέρα αὐτῶν. ἀλλ' αἱ δοξασταὶ αὐταὶ εἰσι κατὰ μέγα μέρος ἐσφαλμένοι, καθόσον νεώτατὰ πειράματα ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὀζωνίου κ' ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑγείας ἠγάγον εἰς συμπεράσματα ἀνήθηκτα μάλιστα. Βυρέθη δὲντως, ὅτι εἰς δασώδεις χώρας ὑπάρχει τὸ πῶν ὀζωνίων ὕψον καὶ ἐν ἐρήμῳ ἢ ἐν πελάγει, καὶ ὅτι ἐν γένει ἐλάχιστον ὑπάρχει ἐν τῷ ἀέρι. Οὐχ ἦττον ἢ μικρὰ αὐτῆ ποσότητος ἐξαρκεῖ ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαιρᾶς εὐεργετικὴν ἐπιρροήν, καθόσον τὸ ὀζωνιον κεντηταὶ τὴν ἰδιότητα νὰ ἐνοῦται μετὰ τῶν ἐν ταύτῃ ὀργανικῶν οὐσιῶν, καὶ νὰ ὀξειδῶσιν αὐτάς, αὐτίτως ἄλλως θὰ διατηροῦντο ἀναλλοίωτοι. Ἀνεῦ τοῦ ὀζωνίου ὁ ἀήρ θὰ ἦτο πλήρης παντοειδῶν ἐναθυμιάσεων καὶ μικροτάτων μορίων οὐσιῶν ὀργανικῶν, ἐπιβλαβῶν τῇ ὑγείᾳ. ἀλλ' ἡ ποσότης αὐτοῦ εἶνε τόσῳ μικρὰ, ὥστε ἀφανίζεται πρὶν φθάσῃ μέχρι τῶν ἡμετέρων κατοικιῶν, καὶ διὰ τοῦτο, ἐν κηδόμεθα τῆς ὑγείας ἡμῶν, ὀφειλομέν νὰ τηρῶμεν ἐν αὐταῖς μεγάλην καθαριότητα καὶ ἐλευθερίαν τοῦ ἀέρος κυκλοφορίαν, μὴ κλειόμενοι ἐν φυτάρια, ἔστω καὶ πλατύφυλλα, ἰσχυροῦσιν ὅπως βελτιωθῇ ἡ ἀήρ τῶν δωματίων ἡμῶν.

Ἐν τούτοις δὲν δύναμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι τὰ φυτὰ κεντηταὶ ποῖαν τινα ὑγιεινὴν ἀρετὴν, εἰ καὶ αὐτὴ διαφέρει λίαν τῆς ἀποδομένης αὐτοῖς. Ὁ φυτικὸς κόσμος, τὰ δένδρα μετὰ τῶν πλατύφυλλων κλώνων τῶν τε ποικιλόχρῶν ἄνθη ἄσφ' ὧν ἀναδίδονται γλυκεῖαι εὐωδίαί, ἐμφανίζουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὰς αἰσθησεις, καὶ δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὴν ἐπιδράσιν ἣν ἀσκήσουσι ἐπὶ τοῦ εἰσάφου, πρὸς ὃ ὁ τοῦ ἀνθρώπου βίος τῶσφ ἀτενῶς συνδέεται, οὐδὲ ἐκείνην ἣν ὑπὸ ἄλλῃ τινὶ ἐποψίᾳ ἐκαστοῦσιν ἐπὶ τοῦ ἀέρος, διὰ τῆς σκιάς, δηλ. ἣν τὰ δένδρα παρέχουσι κατὰ τὸ θέρος, καὶ τῆς ἐλαττώσεως τῆς κρύσεως καὶ τοῦ ἀνέμου. Οἱ κ-

τροί, καὶ ἰδίᾳ οἱ φρενολόγοι, πολλὰ εἶπον περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἣν ἐντύπωσις τις δυσάρεστος ἢ εὐάρεστος κεντηταὶ ἐπὶ τῆς ὑγείας, καὶ ἀποδεικνύουσι πῶς ἡ ἄλλειψις πάσης ψυχαγωγίας, ἀνακουφίζούσης τὸ πνεῦμα, αἰτιολογεῖται δεινὰς νόσους ὑπὸ τὴν ἐποψίᾳ δὲ ταύτην τὰ φυτὰ δι' ὧν οἱ φιλανθροῖς κοσμοῦσιν τὰ ἰδία οἰκήματα, εἰσι βεβαίως ἐκ τῶν καλλιτέρων φαρμάκων, καὶ συνάμα μίξ τῶν ἀγγοτέρων καὶ εὐγενεστέρων ἀπολαύσεων.

Ἡ ἐπὶ τοῦ εἰσάφου ἐπιδρασις τῶν φυτῶν ἀποδεικνύεται εὐχερέστερον τῆς ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν αἰσθησεων, καθόσον νεώτατα πειράματα καὶ συγκρίσεις δασοσκεπῶν χωρῶν πρὸς ἄλλας ἀδένδρους ἠγάγον εἰς λίαν ἐνδιαφέροντα συμπεράσματα. Παρητηρήθη ὅτι ἐκ τῆς πλειονοῦς ἢ ἥττονος ὑγρασίας τοῦ εἰσάφου ἐξαρτάται ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ διάδοσις ἐπιδημιῶν, ὡς ἡ χολέρα, ὁ τύφος, κ. λ. καὶ ὅτι αἱ ἀσθενεῖαι αὐταὶ παύουσι οὐσαὶ ἐπιδημικαί, εἰν ἡ ὑγρασία δὲν παραλλάσσει ἀπὸ βαθμοῦ τινος εἰς τὰς δασοσκαπεῖς δὲ χώρας ἢ ὑγρασία ποικιλλεται ἥττον ἢ ἄλλοθι, καὶ εἶνε μόνιμος ἐκεῖ ἔτινα φύονται βραχύκορμα δένδρα. Ταῦτα ἀρκοῦσιν ὅπως ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ὑγρασία ἀκολουθεῖται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἀποξηράσεως τῶν πηγῶν καὶ τῶν ῥυακίων. Ἐν ταῖς Ἰνδίαῖς, πρὸ κοιτίδι τῆς χολέρας, ἀπὸ τινος τὰ δένδρα θεωροῦνται ὡς λυτρωτὰ ἀπὸ τῆς φοβερᾶς ἐπιδημίας, ἀποδειχθέντος ὅτι ἐν ταῖς ἐγγύς δασῶν χώραις ἡ ἐπιδημία ἐνέσκηπτε λίαν ἥπιαν. Ἀγγλος δὲ τις διοικητὴς οὕτως ἐκφράζεται ἐν τινὶ ἐκθέσει αὐτοῦ: «Ἡ εἰς Σαρμαλμποῦρ ἀγούσα διατέμνει κατὰ μήκος 60 ἢ 70 μιλίων. ἀνηρηφὲς παρὰ τὸ Πετοράχ δάσος ἀξιοσημείωτον δὲ εἶνε ὅτι ἐπὶ αὐτῆ, ὁδοῦ ταύτης δι' ἣς παρελαύνουσι καθ' ἐκάστην ἐκατοστάς, ὁδοιπόρων, καὶ ἄπαν τοῦτο τῶν ἐβδημήκοντα μιλίων τὸ μήκος, σπανιώτατα ἐνέσκηψεν ἡ χολέρα, καὶ βραχίς δὲ ἐνέσκηψεν ἔσχε πάντοτε χερσικτῆρα ἦπιον. Ἐξεναντίας, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἀράγκ, διηκούσης εἰς διάστημα 100 μιλίων διὰ πεδιάδος ἀδένδρου, ἡ χολέρα ἐνέσκηπτε ἐναυσίως, καὶ ὑπὸ τὴν τρομεροτέρων αὐτῆς μορφῆν, ὡς θανόντες καὶ ἀνήλικοντες, εἰς αὐτῆς κενταὶ ἀναμίξ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐνῶ ἐκεῖ καὶ πολλὰ φέρονται ἐκεῖ ἐν μέσῳ τῶν χολερίων, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶς ἡνίοχοι αὐτῶν». Ἐν τῇ ἐκθέσει πάλιν ἐγγραφίον τιγὸς εἰσάφου ἀνακηρύσσουσι ταῦτα: «Πάσαι αἱ χολερίαι ὑπὸ λῶφον περιρριζόμεναι καὶ δασοσκαπεῖς, καὶ ἐλάδεις ἄλλως καὶ χλαμαδαί, εἰς κατὰ τῶν Σεπτεμβρίων, Ὀκτωβρίων, καὶ Νοεμβρίων πρὸςβάλλει ὁ πυρετός, σπανίως μολύνονται ὑπὸ τῆς χολέρας, ἐν ἐνταύτῃ δὲ περιρριζοῦται ἡ θνησιμότης εἰνε ἐν αὐταῖς μικρὰ. Ἀλλ' ἐν ταῖς ὑψηλαῖς χώραις, ταῖς κατ' ἐπιφάνειαν ὑγιειναῖς

καὶ εὐαέροις, ταῖς κειμέναις ἔπι δασῶν καὶ φυτειῶν, ἡ τρομερὰ νόσος πρὸ πάντων ἐνέσκηπται».

Ἄλλ' οὐδὲν εἰπεῖν ἵνα ἐμιλήσωμεν περὶ τῶν Ἰνδιῶν. Καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἰδίᾳ δ' ἐν Βαυαρία, ἐγένοντο ὑπ' ἐπιστημονῶν τοιαῦτα παρατηρήσεις. Ἐν ταῖς πλησιέσταται τοῦ Ἀγγλικῶν παραδίσου οἰκήμασιν, ἐν Μονάχῳ, καὶ κατὰ τὸ 1854 καὶ κατὰ τὸ 1873 οὐδὲν ἐγένετο χολέρας κρούσμα — γεγονός τόσῳ μᾶλλον ἀξιοσπουδαστον, καθόσον ἡ νόσος ἐμαινέτο ὀλίγον ἀπωτέρω, καὶ ἡ κυκλοφορία τῶν κατοικιῶν ἡδύνατο νὰ μεταφῆρη αὐτὴν ἐκείσε.

Αἱ φυτεῖαι, ἐκτός τοῦ ὅτι καθιστοῦσι προσδοφόρον τὴν γῆν, παρέχουσι ἡμῖν καὶ ἄλλην ὑπηρεσίαν, ἀπορροφῶσαι τὰ ἀπὸ τῶν αἰκίῶν ἡμῶν ἐκχεόμενα δυσώδη ὕδατα, ἅτινα διζήμεν ναντα, ἐπὶ γηπέδου φιλοῦ, δύνανται νὰ παραγάγωσιν οὐσίας ὀλεθρίας τῇ ὑγείᾳ, δηλ. σκωληκας, διὰ τοῦ ποσίου ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος εἰσερχομένου ἐντός ἡμῶν. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου ἐξήχθησαν πεπλανημένοι εἰσαγωγή, πιστευσάντων τινῶν ὅτι οὗα φυσικὰ δένδρα ἀρκοῦσιν ἵνα ἀπολυμάνωσι πολλὰς πείρας οἰκίας, καθιστάντα ἀβλαβεῖς πάσαι τὰς ἀκαθαρσίας τὰς ἐγγύς αὐτῶν σωρευόμενας, πλὴν ἡ γνώμη αὐτὴ οὐ μόνον ὑγιεινῶς εἶνε ψευδής, ἀλλὰ καὶ ὀλεθρία, καθόσον ἐνεγεν αὐτῆ πολλοὶ ἀμελοῦσι τῶν πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ὑπὸ τῶν οἰκίας τῶν εἰσάφου μέσων.

Ἡ ἐκ τῶν κήπων καὶ τῶν δασῶν κατὰ τὸ θέρος σκιά λίαν ἐπιρρὴ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ὑγείας, οὐχὶ διότι τὰ δένδρα μειούσι λίαν τὴν θερμότητα καὶ διατηροῦσι τὸ πᾶσα ἡμῶν ἀτμοσφαιρᾶ δροσερὰ ὅσον συμπεθεῖ αὐτῶ, ἀλλὰ διότι καλύουσι τὰς ἡλιακὰς ακτίνας νὰ προσβάλλωσιν αὐτὰ ἀπὸ εὐθείας. Πῶνάτο τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι καὶ αἱ ραυδοῦσαι στέγαι τῶν φυλακῶν ἐπιρροῦσιν ομοίως, ἀλλὰ τὸ πρῶμα διαφέρει, ἐπειδὴ αἱ μεταλλικαὶ ἐπιρροῦνται ἀπωθεῖσθαι μεν τὰς ακτίνας, ἀλλὰ, καθὼ καλοὶ θερμωγῶν, συγκεντροῦσι τὸ θερμὸν, ἐνῶ τὰ φύλλα διὰ τῆς ἀδικλείπτου αὐτῶν ἐξαρτῶσεως ἀπελαύνουσι μέσῳ αὐτοῦ, καὶ ἡ θερμότητα τῶν δένδρων, εἰ καὶ παρὰ τὴν κορυφὴν αὐτῶν, τυγχάνει ταπεινότερῆ τῆς τοῦ ἀέρος τοῦ δάσους. Περιπλεον, ἡ ἐν ἐλευθέρῳ ἀέρι σκιά παρέχει πάντοτε σμικρὰν τινα κυκλοφορίαν τοῦ ἀέρος. Πολλοὶ παρετήρησαν ὅτι κατὰ τοὺς κτηγῆρους καύσωνας ἀρκεῖ νὰ καλυφθῇ πρὸς στιγμὴν τὸν ἥλιον νεφέλη τις ἵνα πνεύσῃ δροσερὰ ἀρκεί ὑπὸ λῶφον περιρριζόμεναι καὶ δασοσκαπεῖς, καὶ ἐλάδεις ἄλλως καὶ χλαμαδαί, εἰς κατὰ τῶν Σεπτεμβρίων, Ὀκτωβρίων, καὶ Νοεμβρίων πρὸςβάλλει ὁ πυρετός, σπανίως μολύνονται ὑπὸ τῆς χολέρας, ἐν ἐνταύτῃ δὲ περιρριζοῦται ἡ θνησιμότης εἰνε ἐν αὐταῖς μικρὰ. Ἀλλ' ἐν ταῖς ὑψηλαῖς χώραις, ταῖς κατ' ἐπιφάνειαν ὑγιειναῖς

Οι φιλόσοφοι, οι πεπαιδευμένοι, οι επιστήμονες, αποφεύγοντες πλουν ακατάλληλον φράσιν και ζητούντες επιμόνως την κυριολεξίαν, μεταχειρίζονται πολύ μεγαλειότερον του άνωτέρω άριθμόν λέξεων.

Οι εύγλωττοι ρήτορες έχουσι εν χρήσει αυτών περί τας 10,000 λέξεις.

Ο Σλακσπεϊρος, ο γονιμώτερος και παικιώτερος των Άγγλων συγγραφέων, μεταχειρίσθη εις την συγγραφήν των έργων του 15000 λέξεις.

Ο Μιλτων συνέγραψε τον «Άπολεσθέντα Παράδεισον» με 6,000 λέξεις.

Τέλος η Παλαιά Διαθήκη εινε συνταταγμένη δια 5,642 διαφόρων λέξεων.

Το τηλεφώνον και η ήθικη. — Ήσχατως εν Αμερικη επικρασεσθη το ζήτημα αν συνδρομητής τις της τηλεφωνικής γραμμής έχει ή δεν έχει το δικαίωμα να μεταχειριζται εις την δια του τηλεφώνου συνδιάλεξιν του εκφράσεις άσέμνους ή ύβρεις. Συνδρομητού τινος αξιώσαντος ότι ειχε πάσαν περι το εκφραζεσθαι ελευθερίαν και επιμένοντος να διαβιβάσκη δια του τηλεφώνου ό τι ήθελε και όπως ήθελεν, η τηλεφωνική εταιρία απηγόρευσεν αυτώ την δια του τηλεφώνου συνδιάλεξιν, κανονισάσα συγχρόνως ότι απαγορεύεται η δια του τηλεφώνου μεταβιβάσις χονδρσιδών εκφράσεων. Η υπόθεσις ήχθη εις το δικαστήριον, το όποιον εδικαίωσε την εταιρίαν παρατηρήσασαν δικαίως ότι του τηλεφώνου χρήσιν ποιούσνται πολλοι οικογένεια, ότι τηλεφωνική τις συνδιάλεξις δυνατήν κατά λάθος να φθάσκη εις άλλον παρα εις αν προσρίζεται, και ότι υπάλληλοι των τηλεφωνικών γραμμών εισιν, ως επί το πλείστον, νεάνιδες ή ύπανδροι γυναίκες εντιμωσάτης διαγωγής, εις τις οφείλεται σεβασμός. Η απόφασις αυτη εινε ου μόνον ήθικη αλλά και δικαία, διότι όργανον του πολιτισμού, ως το τηλεφώνον προορισμόν έχει την δια του ήλευτρισμού, διάδοσιν σεμνών και φιλοφρόνων εκφράσεων και ουχι κακοήθων και ύβριστικών.

Οι αξιωματικοί του άγγλικού ναυτικού πυροβολικού, οι μετασχόντες της εκστρατείας της Αιγύπτου, απηύθυναν αναφοράν προς την βασιλισσαν Βικτωρίαν όπως επιτραπή εις σπή «Nellie», την εννοουμένην του συντάγματος κούνα, την παρακολουθήσασαν όλας τας στρατιωτικας έργασίας και λαβούσαν μέρος εις την εφοδον του Ήλ-ελ-Καβήρ, να φέρη εις το άργυρούν αυτης περιδέραιον το στρατιωτικόν μετάλλιον της βασιλίσσης και τον αστέρα του Χεδίβου. Το 57 συντάγμα του πεζικού άναμεινι άνυπομόνως σπή απόφασιν της Α. Μεγαλειότητος, διότι προσίθεται να ζητήσκη άνάλογον άμισθην δια το «Lottie», το κούαριόν του, το όποιον

μετέσχε της επί την Ζουλουλάνδην εκστρατείας, επιδείξαν γενναϊότητα μεγάλην και τραυματισθέν δις εν τη μάχη της Ζιγκιλόδας.

Εκ τούτων λαβούσαι άφορμήν γερμανικαι τινες εφημερίδες αναφέρουσιν ότι το συντάγμα των Ουλάνων της Στουτγάρδης διατηρεί επιμελώς βολασαμωμένα τα λείψανα χηνός ητις επί 23 ετη ήκολούθησε πιστώς το συντάγμα κατά τας πολυαριθμους αυτού μετασθημεύσεις.

Το πλείστον της ημέρας περιεπάτει πρό του στρατώνος μετά του φρουρού, παρά το φυλακειον του όποιου ειχε τον κλωθόν της. Ήσχατως δε πανηγυρισθείσης της δευτέρας εκατονταετηρίδος του συντάγματος τούτου, το λείψανον του πιστού ζώου έτέθη εις τιμητικήν θέσιν υπεράνω της θύρας του στρατώνος.

Δύο μικροί χαριστάτοι ελέφαντες, πρό ολίγου κομισθέντες εις τον ζωολογικόν κήπον της Πετρουπόλεως, παρέσχον δείγμα τοιαύτης νοημοσύνης, ην δεν θα έπίστευέ τις, αν μη το άλλθες του πράγματος έπεβεβαιούτο υπό πασών των εφημερίδων της πόλεως ταύτης. Το κοινόν προσέφερεν εις αυτούς γλυκίσματα και ζαχαρωτά, άλλ' ο διευθυντής όπως τους προφυλάξη της εκ τούτων προξενουμένης εις αυτούς βλάβης, διέταξε να τοποθετήσωσιν επί των κηκλιδών του κλωθού των πλάκα εκ λευκοσιδήρου μετ' επιγραφής ότι απαγορεύεται η προσφορά γλυκισμάτων και ζαχαρωτών εις τους ελέφαντας. Εν τούτοις ουχι ολίγοι έξηκολούθουν να φέρωσιν εις αυτούς γλυκίσματα, ενίοτε όμως φύλαξ τις παρευρισκόμενος τοις εδεικνυε την πλάκην και τότε δεν τα προσέφεραν εις τους ελέφαντας. Αλλά τα πόνηρά ζώα άνευκλυψαν το πείγμασιν και παρατηρούντα ότι δοσκις δακτυλός τις εδεικνυε την εκ λευκοσιδήρου πλάκα, το πόσον ποθητόν αυτοις γλυκίσμα εγίνετο, άφαντον, άπεφάσισαν από κοινού να καταρρίψωσιν την πλάκα. Απ' αυ δε την ελίγυσαν ήτοιμαζόντο να καταρρίψωσιν αυτην, οτε ο ελεφανταγωγός ελθών εκώλυσε τοις δύο ελέφαντας να συντελέσωσιν το εκδινητικόν των έργον.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Διατήρησις άνθίων.

Εάν θέλετε τα άνθη σας να διατηρώσιν το φυσικόν αυτών χρώμα και σχημα επί 15-30 ημέρας, ενθέσατε αυτα εντός ύδατος ενέχοντος 2 γραμμάρια άμμωνιακού άλατός. Εάν θέλετε να τα διατηρήσγη αυτω επί μήνας, εμβόξατε τα πέταλα αυτών και τα στελέχη εντός ύδατος διαυγαός ενέχοντος διάλυσιν γόρμας.

Διά του τρόπου τούτου δύναται τις εύκόλως να έχη πλήρη πάντοτε τα άνθοδοχεια αυτού.